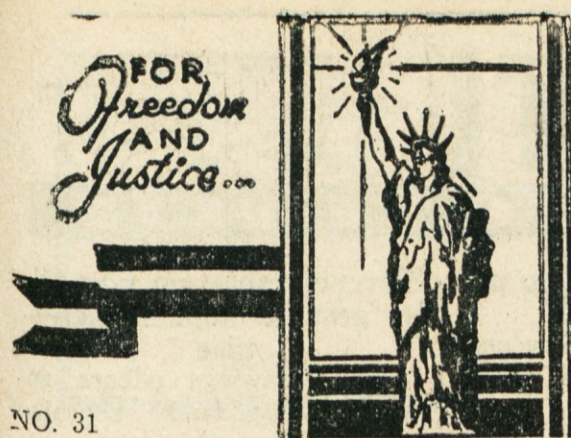

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 31

CLEVELAND OHIO, MONDAY MORNING, FEBRUARY 14, 1966

STEV. LXIV — VOL. LXIV

Kina svetuje Vietnamu odbitje ruske pomoči

Kitajci trdijo, da je ruska pomoč Severnemu Vietnamu nevarna in le del ameriško-ruskega načrta proti južnovietnamski Osvobodilni fronti.

HONG KONG. — Politični krogi v Hong Kongu ne morejo razumeti zadnjega kitajskega koraka proti Moskvi. Kitajski komunisti svetujejo namreč vietnamskim, naj odbijejo vsako novo pomoč, ki bi prišla iz Rusije, kajti za tako pomočjo se skriva samo skriti rusko-ameriški načrt, kako škodovati južnovietnamski Osvobodilni fronti. Peiping namreč trdi, da daje Kremelj podpore samo zato, da dobi "moralno pravico", da se poteguje za mir z ameriškim imperijalizmom. To je v očeh kitajskih tovaršev taka hinavščina, ki bi je ne bila zmožna ne Stalin ne Hruščev.

Kaj se le skriva za tem kitajskim nasvetom? Ali bi Kitajci radi dosegli, da bi se Hanoi in Moskva sprla ravno pred začetkom marčevskega kongresa ruske komunistične stranke? Ali si morda kitajski komunisti pripravlajo umivalnik, ki bi si v njem umili roke, ako bi azijski komunizem spoznal, da se Amerika ne da s silo pregnati iz Vietnama? Ali hočejo doseči pot, ki jih vodi do odvisnosti vietnamskih komunistov od kitajskih orožja in municije? Ali pa je morda le nekaj resnice na sluh, da se na odnosih med Peipingom in Vietnamom pojavlja od časa do časa "motnje", ki nanje namigujejo nekatere izjave v Hanoju?

V Moskvi so na kitajski nasvet dali takoj primeren odgovor. Kosygin je objavil pismo, ki mu ga je pisal predsednik vietnamske vlade Pham Dong in ki se v njem v imenu vietnamskega naroda zahvaljuje za obilno pomoč, ki jo Vietnam dobiva iz Rusije.

Japonska bi rada organizirala azijsko gospodarsko skupnost

TOKIO, Jap. — Japonska vlada je že davno sklenila, da bi bilo dobro, ako bi se vsaj države v vzhodni in južni Aziji združile v gospodarsko skupnost. O tem načrtu je že več let razpravljala s prizadetimi vlada. Razgovori so dozoreli v japonski sklep, da naj se prvi sestanek zainteresiranih držav vrši že letos.

Ustvaril naj bi podlago za tako skupnost. Za vzorec bi seveda vzel Evropsko gospodarsko skupnost. Svojo udeležbo so obljubile Tajska, Malezija, Singapur, Laos, Južni Vietnam, Filipini. Nočejo pa priti iz političnih razlogov Burma, Indonezija in Kambodža. Naravnost sovražne so pa sestanku komunistične države Kitajska, Severna Koreja in Severni Vietnam. Čangkajšek pa ne mara stikov z Japonci.

Vremenski
prerok
pravi:

Večinoma oblačno, vetrovno in mrzlo z naletavanjem snega. Najvišja temperatura 32, najnižja 18.

Novi grobovi

Mary Fortuna

Po težki bolezni je umrla pretekli petek v Medi-Care Nursing Home na 18220 Euclid Avenue 80 let stara Mary Fortuna, rojena v Krki pri Zagradcu na Dolenjskem, od koder je prišla v Ameriko pred 61 leti. Pokojna je bila članica Društva sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ, SDZ št. 37, Podr. št. 25 SZZ in Oltarnega društva pri Sv. Vidu. Mož John ji je umrl 1. 1945, sin John 1. 1964, zapustila je hčere Mary Skully (Arizona), Roso Lausin, Jean Koessel, Josephino Oberstar in Julio Stobierski, sina Josepha, 15 vnukov in vnukinj, 7 vnukov in vnukinj ter sestro Ano Hren. Pogreb bo iz Zakrajškovega pogrebnice zavoda jutri, v torek, ob devetih v cerkev sv. Vida ob 9.30, nato na Kalvarijo pod vodstvom Fortunovega pogrebnicega zavoda.

Ignatius Zaletel

Pretekli petek zvečer je nenadno umrl na svojem domu na 13317 Ferris Avenue 68 let stari Ignatius Zaletel, rojen v Jugoslaviji, od koder je prišel v Ameriko pred 62 leti. Do upokojitve je bil zaposlen pri B & O železnici kot zavirač. Bil je mož Rose, roj. Zaletel, oče Rose Marie (Carico) Blasko, Geraldine Ilko, Irene Synk, Richarda in Jamesa, 13-krat stari oče, brat pok. Franka in Mary (Strle) Dolinar (Calif.). Pogreb bo iz Fortunovega pogrebnice zavoda na 5316 Fleet Avenue jutri ob 8.30 zjutraj v cerkev sv. Lovrenca ob devetih, nato na Kalvarijo.

Frances M. Pike

Včeraj je umrla v Huron Rd. bolnici 60 let stara Frances M. Pike, vdova po l. 1963 umrlem Josephu, ki je živel pri svoji hčeri in zetu Mr. in Mrs. John Habat Jr. na 299 E. 257 St. v Euclidu. Družina je preje živela na 1120 E. 174 St. Pokojna je bila rojena v Clevelandu kot hčerke pok. Franka in pok. Frances Vesel. Bila je mati Dolores Ann Habat, Ronald (ing. v Fla.), 4-krat stari mati, sestra Franka in Edwarda Vesel, Elle Penosa, Dorothy Cvetic in Caroline Sezon. Pred svojo boleznijo je bila 15 let zaposlena pri Cleve. Graphite Bronze Co. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnice zavoda na E. 152 St. v sredo ob (Dajle na 3. strani)

Johnson prepričan o podpori vse dežele

Predsednik je v razgovoru s časnikarji dejal, da pretežno večina celotne dežele podpira njegovo politiko v Vietnamu.

WASHINGTON, D.C. — L. B. Johnson je v petek povabil v Belo hišo skupino časnikarjev in se z njimi razgovarjal neformalno o položaju in predvsem o Vietnamu. Dejalo je, da velika večina Kongresa in dežele stoji trdno za njegovo politiko v Vietnamu. Napovedal je, da bo treba poslati v Vietnam nove čete in da bo to storjeno, vendar zaenkrat ni potrebe po vpoklicu rezervistov v aktivno vojaško službo. Kako dolgo bo pri tem ostalo, predsednik ni nič povedal.

"Nihče ne mara razširiti vojne... Nihče se ne mara vdati in oditi... Jaz ne vidim, da bi bila tam kaka posebna razlika," je dejal predsednik o razpravi v zunanjepolitičnem odboru senata o Vietnamu. To razpravo je celo pozdravil in dejal, da je prav, da je do nje prišlo. Predsednik je posebej poudaril, da ni v nobenem sporu z gen. Gavinom in bivšim poslanikom G. Kennanom. Oba sta se pri zaslišanju v zunanjepolitičnem odboru senata izjavila proti razširitev vojne v Vietnamu, pa tudi proti umiku od tam. Pripomnil je, da doslej še ni nihče postavil kak jasnega predloga za vojno v Vietnamu, različen od tega, ki ga ima vlada.

V juniju ali juliju bo prišlo do novega sestanka z vodniki Južnega Vietnama, podobnega v Honoluluju pretekli teden. Na njem bodo pregledali, v koliko so bili v Honoluluju sprejeti sklepi izvedeni in kakšen je bil njihov uspeh. Na vprašanje, če bi mogli biti sklepi zadnjega sestanka ovira za pogajanja z rdečimi, kot so trdili pretekli teden v senatu, je predsednik Johnson odgovoril, da po njegovem ne bo za razgovore nobenih težav, kadar se bo za nje odločil Hanoi.

Kjer je nevarnost, tam je Bog

SAIGON, J. Viet. — To še zmeraj drži tudi v vietnamski vojni. Vojni kuratje poročajo namreč, da se vojaki skoraj stokratno udeležujejo cerkvenih obredov in božjih služb. Kurat-

Dr. Erhard se poleguje za predsedstvo stranke

BONN, Nem. — Dr. Erhard je postal nemški kancler na podlagi kompromisa med njim in dr. Adenauerjem. D. Adenauer se je umaknil kot kancler, obdržal si je pa predsedstvo krščansko-demokratske stranke. Sedaj je postal Adenauer vendarle prestopnik, da bi mogel izvrševati posle strankinega predsednika. Zato si bo stranka izbrala v marcu novega predsednika. Dr. Erhard ni hotel prvotno kandidirati za to mesto. Ko pa se je vrnil iz Pariza, je postal svojo kandidaturo, ki je pa takoj naletela na odpor dr. Adenauerja.

V nemški krščansko-demokratski stranki se je radi tega razvila tiha zakulisna kriza, ki gre pa nekaterim politikom zelo na živce. Lahko se namreč zgoditi, da dr. Erhard ne bo zmagal pri glasovanju. To bo zanj najhujši udarec, kar mu jih je do sedaj grozilo. Ali ga bo prenesel in kako, o tem govorijo danes v nemški politiki.

S sto leti se je spravil preko Atlantskega oceana

LONDON, Ang. — Albert Wedlake je moral tik pred stoletnico svojega rojstva v bolnico, tam je šel prišel do zaključka, da bi bilo dobro, da o bišče svojega sina v Detroitu. Komaj se je pozdravil, se je odpeljal v Ameriko.

Ker mu v življenju ni bilo nikoli mar za čas, je ob odhodu rekel, da je premišljeval celih 10 let, ali naj obišče sina ali ne. Seveda si bo Ameriko dobro ogledal, toda tam ne misli ostati. Ima potni list samo za 4 leta in ga ne misli podaljšati.

Prihodnje leto bomo imeli varnejše avtomobile

DETROIT, Mich. — Tako je že napovedala General Motors Corp. V novih modelih bo namreč zboljšala zavore in krmila, ki spadajo po statistiki med glavne vzroke avtomobilskih nesreč. Ostale tovarne bodo seveda morale slediti General Motors kompaniji. Podrobnosti o izboljšanjih še niso objavljene.

Je tudi niso opazili, da bi bilo med vojaki očitnejše razpoloženje proti vojni.

Dominikanska levica in desnica tekmuje v razburjanju javnosti

Izgredi in nemiri, ki so se začeli preteklo sredo v glavnem mestu Santo Domingo, se nadaljujejo. Doslej je bilo skupno 19 mrtvih. Levičarji so oklicali pretekli teden štiridnevni štrajk, ki ga podpira zlasti Revolucionarna stranka bivšega predsednika republike Juana Boscha.

SANTO DOMINGO, Dom. rep. — Iz dominikanske prestolnice prihaja zmeraj več glasov, da tam ni vse v redu. Ni tedna, da ne bi prišlo do demonstracij in izgrediv, ki se navadno končajo s prelivanjem krvi. Demonstracije organizirajo študentje, ki so pod vplivom kitajsko usmerjenih komunistov. Za povod jim služi vsaka malenkost, kot na primer vladna kontrola univerzitetnih skladov, ki z njimi menda levičarji niso ravno previdno gospodarili.

Levičarji imajo za demonstracije tudi dober političen razlog. Trdijo, da desničarski generali še zmeraj mislijo na nov prevrat. Da je na tem precej resnice, temu nihče ne oporeka. Ko je sedanji predsednik Garcia Godoy sklenil, da pošlje vse vodilne levičarske in desničarske generale in polkovnike na diplomatsko službeno mesto v tujini, so levičarski vojaški poveljniki ubogali vlado in šli. Desničarski so se uprli in se še upirajo. Preje jim je dal potuho poveljnik čet OAS brazilski general Alvin. Ko je bil poslan nazaj v Brazilijo, so uporniški generali dobili nove varuhe v nekaterih ameriških vojaških krogih in radi tega nekoč nastopiti novih služb v tujini.

Gen. Caminero, dosedanji poveljnik obojestranskih sil, se je vdal zahtevi vlade, prepustil svoje svojemu nasledniku in odšel pretekli petek za vojnega atašeja v Washington. Vodstvo vseh obojestranskih sil je prišlo v roke polk. Pereza, novega vojnega ministra.

Splošni štrajk naj ukroti vojaške vodnike

Bivši predsednik Juan Bosch se je postavil na čelo boja proti nacionalističnim vodnikom obojestranskih sil, ker so ga ti že enkrat pogladi iz dežele in se nikakor ne morejo sprijazniti z

Iz Clevelanda in okolice

Seja —

Podr. št. 25 SZZ ima nocoj ob sedmih v šoli sv. Vida sejo. Po seji bo malo zabave. Tajnica bo pobirala asesment od petih dalje.

Veselo je bilo —

Po sporočilu tajnika SP je bila "Pristavka noč" preteklo soboto v SND izredno lepo obiskana, "dvorana nabito polna", udeleženci zadovoljni in veselo razpoloženi.

Pozdrav s Portorika —

G. Milan in ga. Kristina Jager pošiljata znancom pozdrave iz San Juana na Portoriku, kjer sta na počitnicah.

Kong. M. A. Feighan

počasičen —

Na prošnjo fare sv. Marona včeraj je bil posebno počasičen kong. M. A. Feighan. Po cerkveni slovesnosti je bil v hotelu Sheraton-Cleveland slavnostni banket, kjer je bila kongresniku izročena posebna priznanica za njegovo delo v Kongresu. Glavni govornik je bil clevelandski škof C. G. Issenmann.

K molitvi —

Članice Društva sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ so vabljene danes popoldne ob dveh v Zakrajškov pogrebnice zavod k molitvi za pok. Marijo Fortuna.

Severnovietnamske čete udarile v južni Laos?

VIENTIANE, Laos. — Obrambno ministrstvo je objavilo, da so močni oddelki severnovietnamskih čet, menda kar dva cela polka, udarili proti južnemu Laosu in začeli pritiskati na Planoto Bolovens, ki se dviga vzhodno od laoskega letalskega oporišča Pakse. Letala s tega letališča nadzirajo in napadajo rdeče konvoje na znani Ho-Ci-Minhovi poti preko Laosu v Južni Vietnam.

Kdor ima v rokah omenjeno planoto, nadzira tudi oporišče Pakse. Vladne laoske enote verjetno niso sposobne planote in oporišča uspešno braniti proti discipliniranim, dobro izvežbanim in opremljenim enotam redne severnovietnamske vojske. Imele so težave že pri obrambi predela pred domačimi rdečimi oddelki Patet Lao.

Severnovietnamci so prišli v Laos, pravi laosko poročilo, ko je prišlo do spora med dvema rdečima generaloma pri Patet Lao. Zaradi tega spora je okoli 500 vojakov dezertiralo in Hanoi se je odločil zavarovati Ho-Ci-Minhovo pot z lastnimi vojniki.

Turški predsednik Gursel težko bolan v Washingtonu

WASHINGTON, D.C. — Predsednik turške republike general Gursel že dolga leta ni dobrega zdravja. L. 1960 ga je zadela kap, pa se je od nje popravil. Muči ga pa še zmeraj sladkorna bolezen. Drugega februarja ga je zadel mrtvoud na desni strani telesa. Dal se je prepeljati v znano Walter Reed bolnico v Washingtonu. Tam ga je zadnji terek zopet zadela kap. Zdravniki pravijo, da je njegovo stanje zelo kritično.

Priporočajte list drugim in skušajte dobiti novih naročnikov.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83

No. 31 Mon., February 14, 1966

Skupni trg preživel krizo

Skupni trg ali Evropska gospodarska skupnost, kot se uradno imenuje, je prebolel svojo najhujšo krizo, ko so se koncem preteklega meseca na sestanku v Luksemburgu zunanji ministri držav članic sporazumeli, da ne bodo spreminjali nobenih obstoječih dogovorov, na katerih je Skupni trg zgrajen, da bodo pa skušali dosegati enotnost v vseh vprašanih potom razgovorov namesto potom glasovanj. Na osnovi tega sporazuma je francoski zunanji minister Couve de Murville izjavil, da se bo Francija vrnila v skupne odbore in ustanove ter se udeleževala posvetovanj, ki jih je od lanskega 1. julija bojkotirala.

Evropska gospodarska skupnost je nastala po prizadevanjih ljudi v svobodni Evropi, ki so prišli do prepričanja, da se more Evropa gospodarsko, pa tudi politično postaviti na noge le, če se združi. Prvotno so upali, da bo mogoče povezati vso svobodno Evropo z Veliko Britanijo vred. Ta načrt je propadel, ko se Velika Britanija ni mogla odločiti za tesnejšo povezavo s celinsko Evropo. Tedaj je še dajala prednost svoji Skupnosti narodov. Francija, Zahodna Nemčija, Italija, Holandija, Belgija in Luksemburg so se nato združile na temelju dogovora v Rimu v Evropsko gospodarsko skupnost, med tem ko se je Velika Britanija povezala s Portugalsko in skandinavskimi državami v skupino "Zunanjih sedem".

Pod vlado Macmillana se je Velika Britanija premislila in se začela prizadevati za vstop v Evropsko gospodarsko skupnost, ki je že po nekaj letih obstoja pokazala uspeh. Vse je izgledalo, da bo Velika Britanija v Skupni trg sprejeta, za njo pa še vse ostale države njene skupine. To je preprečil De Gaulle, ki je v imenu Francije izjavil 13. januarja 1963, da Velika Britanija ne more v Skupni trg, dokler se ne priznava k Evropi in daje prednost svoji povezavi z Ameriko.

De Gaulle ni samo zaloputnil vrata Veliki Britaniji, ampak je začel tudi omejevati cilje Skupnega trga, zlasti njegovo stremeljenje k političnemu združevanju. General ni bil pripravljen pustiti Franciji vstop v Evropski skupnosti, hotel je dvigniti francoski ugled in Franciji preskrbeti zopet vodilni položaj v celinski Evropi, v kolikor jo ni prišlo pod komunistično oblast. Zaveznika je dobil v nemškem kanclerju dr. K. Adenauerju. Ta je sicer med navdušenimi pristaši Združene Evrope, vendar se ne zanese več tako trdno na Združene države, kot se je v času Eisenhowerja in Dullesa. Tako je v januarju 1963 povezal z De Gaulleom Zahodno Nemčijo in Francijo v posebni prijateljski in zavezniški pogodbi, ki naj bi "za vedno" napravila konec francosko-nemškem sporom.

Z odhodom Adenauerja z vodstva Zahodne Nemčije so se odnosi med Parizom in Bonnom ohladili. V Bonnu je nova vlada pokazala očitno, da se v pogledu varnosti in narodne obrambe zanese bolj na Ameriko kot na Francijo in njen zarodek atomske oborožene sile. Pri takem položaju se je De Gaulle postavil po robu vsaki tesnejši politični povezavi Evropske gospodarske skupnosti. Jasno mu je namreč postalo, da jo brez trdne povezanosti z Bonnom ne more voditi v "večjo slavo Francije", lahko bi se celo dogodilo, da bi igrala v njej vodilno vlogo gospodarsko močnejša in po številu prebivalstva večja Zahodna Nemčija.

Lani v juniju so Francozi uporabili vprašanje cen deželnih pridelkov za pritisk na ostale člane Evropske gospodarske skupnosti. De Gaulle je hotel zmanjšati vpliv gospodarske komisije v Bruxellesu, ki ji je očital, da skuša pod vodstvom Nemca W. Hallsteina igrati vlogo nekeke evropske nadvlade. Francija je ostala v sporu glede cen za deželne pridelke nepopustljiva in začela bojkotirati Skupnost in vse njene ustanove, vendar pa je ostala v njej. Članice Skupnosti so tekom let njenega obstoja spoznale, kake koristi imajo od nje in koliko jih lahko še pričakujejo, ko bo v celoti izveden rimski dogovor. Teh ugodnosti je deležno tudi francosko gospodarstvo in njegovi vodniki so nekam zaskrbljeno poslušali namigovanja vlade v Parizu, da utegne Francija Skupnost zapustiti, če ne bo njena obveljala.

Tekom predsedniških volitev v Franciji lansko jesen je postalo jasno, da Francozje v vprašanju Združene Evrope in Evropske gospodarske skupnosti niso po večini istega mnenja kot De Gaulle. To dejstvo je dalo državam Skupnosti upanje, da bo De Gaulle morda svoje stališče spremenil. Tako so šle s precejšnjim upanjem 18. januarja na posvet zunanjih ministrov v Luksemburg.

Na sestanku se je že v začetku pokazalo, da De Gaulle svojega stališča ni bistveno spremenil, da pa je pripravljen končati bojkot za primerno ceno. Francoski zunanji minister je odklonil izvajanje določila rimskega dogovora, da je s 1. januarjem letošnjega leta konec vsakega veta v Skupnosti in da mora v bodoče odločati večina glasov. Ko se ostalih pet članic ni moglo v tem vprašanju pogoditi s

Francozi, je bil posvet zunanjih ministrov prekinjen in določeno, naj se sestanejo ti zopet konec meseca.

Po tehtanju vseh možnosti in tudi posledic morebitnega francoskega izstopa iz Skupnosti je prišlo na drugem posvetu zunanjih ministrov Skupnosti v Luksemburgu do tihega dogovora, da naj rimski sporazum ostane v veljavi, da pa ga ne bo nihče skušal v pogledu "veta" uporabljati. Vse članice se bodo prizadevale doseči v vseh vprašanih soglasje in se izognile tako glasovanju. Na tihem so nemara Franciji tudi obljubili, da bodo zamenjali na čelu gospodarske komisije Hallsteina, ki je De Gaulle trn v peti, s kom drugim. To bodo storili šele čez čas, da ne bi izgledalo v javnosti, da je bilo storjeno na francosko zahtevo.

Po takem sporazumu izgleda, ne bo vprašanje cen deželni pridelkov delalo več prehudih težav. Jasno je seveda tudi, da bo Evropska gospodarska skupnost morala opustiti vsako delo za politično skupnost, vsaj dokler je na čelu Francije De Gaulle. Če bi kljub temu rad govoril v imenu vse svobodne Evrope, ko pojde junija v Moskvo, zato je bil pretekli teden v svojih razgovorih z nemškim kanclerjem Erhardom v Parizu do tega precej ljubeznivejši kot običajno.

BESEDA IZ NARODA

Kako so komunisti nudili sodelovanje z nacisti

Cleveland, O. — O tem vprašanju je bilo že mnogo pisane. Kar splošno znano dejstvo je, da so med drugo svetovno vojno in revolucijo v Sloveniji in ostali Jugoslaviji komunisti z okupatorskimi oblastmi sodelovali. Razlika je le v tem, da komunisti tako sodelovanje pri sebi odobravajo, druge so pa obešali in streljali za take grehe.

Najnovejši, kar je o tem izšlo, je knjiga Ilije Jukića "Pogledi na prošlost, sadašnjost i budućnost hrvatskog naroda". On omenja, da je prve podrobnosti vesti o Titovih poskusih, da bi sklenil nek sporazum z nacisti, objavil avstrijski general R. Kiszling v svoji knjigi "Die Kroaten", ki je izšla v Avstriji in Nemčiji v letu 1956. General Kiszling je bil prijatelj generala Glaise-Horstenau-a, ki je bil med vojno zastopnik nemške vojske v Zagrebu. On je osebno pripovedoval piscu Kiszlingu, da je nekega dne prišel k njemu znani Titov general Velebit in mu v imenu Tita ponudil sporazum, ki bi bil v tem, da bi Titove in nacistične vojske sile skupno odbile angleško ameriško izkrcavanje v Dalmaciji, ki so ga tedaj pričakovali. Jukić to zabeleži in potem nadaljuje:

Čim sem to čital v Kiszlingovi knjigi, sem sklenil, da moram to stvar dobro preiskati. Leto 1957 sem šel na Dunaj in obiskal generala Kiszlinga. Ta mi je na prvem sestanku rekel, da je vse to res, da mu je general Glaise-Horstenau to sam povedal par dni potem, ko je Velebit od njega odšel. Vprašal sem generala, če kaj ve o spominih, ki jih je napisal sam Glaise-Horstenau. General mi je v odgovor povedal celo zgodbo in vse podrobnosti pustolovščin, ki so v zvezi s temi spomini in posebno tudi to, kako so jih rešili iz rok Titove tajne policije. Sedaj so ti spomini pod ključje v avstrijskem državnem arhivu in je določeno, da bodo izročene javnosti šele leta 1996.

Avstrijski vir, ki ga še ne smem povedati, mi je popisal del naporov titovske policije, da bi se dokopala do Glaise-Horstenau-ovih spominov. Njegov odjutan, major von Pott je živel mirno na Vorarlberškem. Leto 1946 so prišli k njemu Titovi agenti in mu prinesli pismo njegovega svaika, ki je živel v Zagrebu. Nekaj dni nato so uspeli isti Titovi agenti, da so von Potta opili in omamili s kloroformom. Zavili so ga v rjuhe in odeje in ga prepeljali v Jugoslavijo. Od tedaj ni več sledu niti za njim niti za njegovim svaikom v Zagrebu. Tako so se titovci znebili edine priče, ki je osebno bila navzoča pri razgovorih med Horstenauom in Velebitom. Vendar je nekaj dokumentov o teh razgovorih le preživelo vojno in povojne nevarnosti.

V začetku 1965 sem šel v Bonn, da bi dobil dovoljenje nemškega ministrstva za zunanje zadeve, da bi pregledal dokumente, ki so v arhivu in se nanašajo na Jugoslavijo pred in med vojno. Dovoljenje so mi ljubezno dali. Posebno sem se zanimal za listine, ki bi bile iz prvih mesecev leta 1941 in za poročila, ki jih je nemški poslanik Siegfried Kasche pošiljal iz Zagreba von Ribbentropu (nemškemu nacističnemu zunanjemu ministru). Slutil sem, da bom med temi poročili našel kak podatek o razgovorih Velebit-Kasche-Horstenau. Nisem se prevrnil. Tole je v glavnem javil Kasche von Ribbentropu o dotikih nemške vojske in Titovih zastopnikov v razdobju od avgusta 1942 do konca avgusta 1943.

Najpreje je sporočil, da so Titovi partizani zajeli osem nemških mož Todtove organizacije v bližini Livna. Tam so kopali boskit. Eden izmed teh, ing. Ott, je bil takoj osvobojen in se je vrnil na samo dana besedo. S seboj je prinesel sporočilo za Glaise-Horstenau-a, da je Tito pripravljen osvoboditi osem zajetih Nemcev za enajst njegovih ljudi, ki so jih ujeli deloma Nemci, deloma Italijani, deloma hrvatska vojska. Ker so jih večinoma imeli v rokah Italijani, se je Glaise-Horstenau obrnil na komandanta italijanske vojske v področju N.D.H. generala Roat. Kasche je to 14. avg. 1942 javil Ribbentropu in predlagal naj podpre prošnjo pri italijanski vladi, da se dotični Titovi ljudje osvobodijo. Temu prvemu stiku so sledili drugi in končno je prišlo do Titove ponudbe za sporazum z nemško vojsko. Pod št. 1174 je javil 17. marca 1943 Kasche Ribbentropu, da so nedavno vodili razgovore o osvoboditvi nekega nemškega majorja za nekaj titovskih komunistov. Razgovori med ing. Ottom in titovskimi zastopniki so se razširili, ker so titovci spomnili ing. Otta na prejšnje načrte. Kasche potem pravi dobesedno: Pojavlja se možnost, da bi Tito prenehal svojo borbo proti Nemčiji, Italiji in Hrvatski, da odstopi v Sandžak in tam obračuna z Mihajlovičevimi četniki. V teh razmerah je nastala možnost, da bi Tito demonstrativno obrnil hrbet Moskvi in Londonu, ki sta ga pustila na cedilu. To so želje partizanov: boj s četniki v Sandžaku, vrhitev teh v domov po vaseh in pomiritev v srbskih in hrvatskih področjih. Mi (Nemci) naj bi prenehali s streljanjem in obešanjem njihovih prvakov. Mislim, da je treba to priložnost zgrabiti, ker bi odpad te, v celnem svetu znane borbeno skupine, bil važen. Sklicujem se na svoja prejšnja poročila in ustmeni referat, ki sem ga dal državnemu tajniku Weizsaeckerju. Prosim za navodila. Končno je Kasche dodal, da je v razgovorih z italijanskim poslanikom v Zagrebu Casertanom in dr. M. Lorkovićem, tedanjim ministrom zunanjih zadev v N.D.H. in je ugotovil, da bi ta dva odobrila sporazum s Titom na navedeni osnovi.

Sledi Kaschejeva brzojavka z dne 25. marca 1943, št. 1303, ki javlja Ribbentropu, da sta v Zagreb prišla dva Titova pooblaščenca radi razgovorov z nemškimi, italijanskimi in hrvatskimi pristojnimi činitelji. Zastopnika sta dr. Petrović, Hrvat, in Marković, Črnogorec. Ponovno sta predlagala ustavitve sovražnosti, samo da jih Nemci puste v miru v Sandžaku. Kasche je navajal, da so ti najnovejši razgovori odkrili vse močnejšo željo po ustavitvi sovražnosti na strani partizanov in je zaključil: Vidim, da nastaja možnost, da dosežemo uspeh, ki bi bil splošne važnosti, ki bi segal daleč izven tega področja. Ribbentrop je pa kljub temu s telegramom dne 19. marca prepovedal Kascheju vsako nadaljevanje stikov s titovci.

Dr. Petrović je priznal po nekaj dnevih razgovorov, da je bilo njegovo pravo ime dr. Vladimir Velebit. Ime drugega delegata še ni ugotovljeno, sir Fitzroy Maclean misli, da bi to mogel biti Vukmanović-Tempo. Ko je Glaise-Horstenau sporočil Titove ponudbe vrhovnemu poveljstvu nemške vojske, je Hitler odgovoril: Z uporniki se ne vodijo razgovori, te se strelja.

Trditve o Titovi ponudbi, da se z Nemci napravi skupna fronta, ki naj bi odbijala angleško-ameriške vojske, če bi se izkrcale v Dalmaciji, ponavlja tudi W. Hoettl v svoji knjigi "Tajna fronta", ki je izšla v Angliji leta 1953. John Kimsche pa je v svoji knjigi "Spying for Peace" napisal: Tito je poslal enega svojih najbolj zaupnih častnikov, generala Velebita k poveljniku grupe F nemške vojske v severni Jugoslaviji. Velebit je rekel Nemcem, da je Tito pripravljen podvzeti z njimi skupno akcijo, če so pripravljeni, da se upro poskusu izkrcavanja na jadranski obali, v bližini Rijeke ali Trsta. Jukić dodaja, da Kimsche ni navedel, odkod ima on svoje podatke. Znano pa je, da je Kimsche bil v tesnih zvezah z angleškimi in ameriški servisi v Evropi.

Tito in njegovi niso odgovarjali na vse te očitke. Samo v enem govoru jih Tito zavrača kot politično hujskanje proti Jugoslaviji, ne da bi se spuščal v vsebino. Jukić upa, da bodo v teh stvarih prišli na dan še novi dokumenti. Njegova knjiga je napolnjena z zanimivostmi izza kulisa medvojnih dogajanj in je važen prispevek k osvetljenju sodelovanja med komunisti, fašisti in nacisti v medvojni Jugoslaviji. Knjigo razpošilja Mr. Ilija Jukić, 1081 Addison Road, Cleveland, Ohio 44103.

A. R.

Jadran se pripravlja na svoje slavo

Cleveland, O. — Pevski zbor Jadran praznuje letos 45-letnico obstoja. To je dolga doba, ki jo doseže le redko društvo te vrste. Koliko je bilo vaj skozi ta leta, koliko nastopov, koliko veselja nad uspehi!

Zbor bo svojo 45-letnico praznoval s koncertom pod vodstvom Vladimira Maleckarja ob hrbet Moskvi in Londonu, ki sta ga pustila na cedilu. To so želje partizanov: boj s četniki v Sandžaku, vrhitev teh v domov po vaseh in pomiritev v srbskih in hrvatskih področjih. Mi (Nemci) naj bi prenehali s streljanjem in obešanjem njihovih prvakov. Mislim, da je treba to priložnost zgrabiti, ker bi odpad te, v celnem svetu znane borbeno skupine, bil važen. Sklicujem se na svoja prejšnja poročila in ustmeni referat, ki sem ga dal državnemu tajniku Weizsaeckerju. Prosim za navodila. Končno je Kasche dodal, da je v razgovorih z italijanskim poslanikom v Zagrebu Casertanom in dr. M. Lorkovićem, tedanjim ministrom zunanjih zadev v N.D.H. in je ugotovil, da bi ta dva odobrila sporazum s Titom na navedeni osnovi.

Predsednik Leo Wolf, pa tudi vsi pevci in pevke zbora bodo veseli, če se odzovemo njihovega vabila na koncert.

Mary Pecjak

— Malta, nekdanje angleško oporišče v Sredozemlju, ima le 95 kvadratnih milj površine.

VESTI IZ SLOVENIJE

Manj dohodkov, kot so pričakovali

Pri sestavljanju proračunov za letošnje leto so na splošno spoznali, da prispevki iz osebnega dohodka in zvezni prometni davek niso dosegli predvidene višine v zadnjih mesecih preteklega leta. Z drugimi besedami se to pravi, da ljudje, delavci in uslužbenci vseh vrst, niso imeli dohodkov, kot so jih sestavljali proračunov po juljski reformi predvidevali. Tudi prodaja blaga ni dosegla obsega, kot so ga pričakovali, zato je seveda dohodek prometnega davka manjši, kot so računali.

Neizkoriščene milijarde

Ljubljansko "Delo" je v lanskem decembru objavilo, da so industrijske naprave na splošno v Jugoslaviji izkoriščene le do 69%. Večinoma delajo podjetja le v eni izmenici, redkeje v dveh, prav zelo redko po v treh. Tako je skupno od 1,082,000 delavcev bilo zaposlenih v prvi izmeni 723,000, v drugi in tretji izmeni pa skupno le 395,000.

Za Slovenijo ni denarja

Zvezni izvršni svet je na svoji zadnji seji sprejel odlok, kako razporediti 45.7 milijarde dinarjev za financiranje raznih gradenj na področju prometa v letu 1966 iz sredstev zvezne blagajne.

Država bo prispevala denar za progo Beograd-Bar, ki naj bi bila zgrajena do leta 1972, za progo Sarajevo-Ploče (Republika Bosna in Hercegovina), ki jo bodo skončali letos, ter za progo Benkovac-Zadar (Hrvatska).

Ni pa sredstev za progo Prešnica-Koper, čeprav gre le za 32 km in čeprav je znano, da Slovenija sorazmerno največ prispeva v zvezno blagajno. Pa pravijo, da je Titova Jugoslavija rešila problem enakopravnosti jugoslovanskih narodov!

Petletnica euclidskih upokojencev

EUCLID, O. — Dne 3. marca 1961 se je zbralo v SDD na Recher Ave. na pobudo staroste Toneta Veharja in Franka Rupertja 40 moških in 5 žensk z namenom, da ustanovijo Klub slovenskih upokojencev, ki bi z razvedrilom lajšal življenje našim ljudem v jesenskih letih.

Dasi je euclidski slovenski naselbina velika, vendar ni nihče pričakoval take udeležbe skoraj brez vsakega oglaševanja. Na ustanovni seji je vlada veliko navdušenje in optimizem. Izvoljen je bil naslednji začasni odbor: predsednik Krist Stokel, podpredsed. John Barković, tajnik Louis Levstik (sejdaž že pokojni), zapisnikar Frank Česen. Seja je v načelu sprejela vse zadeve bodočega poslovanja.

Klub je neverjetno hitro raste, bodisi v članstvu ali gmo-tu. Tako je že prvo leto pristopilo nad 200 članov. S članstvom je rastle tudi blagajna, kajti Klub je vsako leto priredil uspešni banket in izlet v naravo, vmes pa še kakšno filmsko predstavo.

Preskrbljeno je bilo tudi za balneanje, igranje kart in tobole. Seveda smo pridno pošiljali resolucije in pisma na pristojna mesta glede boljše socialne in zdravstvene zaštite za starejše ljudi. Hkrati smo vzpodbujali tudi ostale klube za slično dejavnost.

Glede vere in politike (izvzemši v izjemnih slučajih, kot izbira med Johnsonom in Goldwaterjem) smo bili nepristranski. Klub je tudi podpiral naše kulturne organizacije in dobrodelne ustanove. Plačuje tudi pri-spevke za potrebne člane. Vse to in delaven odbor je bil magnet za velik napredek kluba.

Slovinci zahtevajo pospešitev gradnje koprške železnice

Člani upravnega odbora republiške gospodarske zbornice v Ljubljani so 28. januarja soglasno izrekli mnenje, da je treba železniško progo Koper-Prešnica v letošnjem letu pospešeno nadaljevati.

"Stališče zvezne skupščine v Beogradu — pravijo v svoji izjavi — nas je presenetilo. Koprška železnica je bila izvzeta iz programa gradnje železniških prog, pri katerih bi sodelovala država z zveznimi sredstvi. S to odločitvijo je bila gotovo storjena huda gospodarska napaka. Gre vendar za najbolj donosno progo od vseh, ki jih zdaj gradimo v Jugoslaviji. Poleg tega je koprška železnica edina železniška proga v Jugoslaviji, ki naj bi jo zgradili brez podpore zvezne državne blagajne."

Za dograditev proge bo potrebnih še 9 milijard starih dinarjev, med tem ko so tri milijarde že porabili. Upravni odbor gospodarske zbornice slovenske republike predlaga zato, ker že Beograd noče nič slišati o financiranju te proge, naj bi financiranje koprške železnice zagotovili s posojili v inozemstvu pristih, ki se koprške luke poslužujejo. Kredite bi potem odplačali z devizami, ki jih dajejo luke in transportne storitve.

Ta neprestana borba Slovencev za komaj 32 km dolgo progo dokazuje le eno: da tudi v komunistični Jugoslaviji beseda Jugoslavija pomeni le Beograd z njegovo težnjo, da izkorišča vse republike, zlasti pa gospodarsko napredno Slovenijo izključno za svoje interese. Le kateri zaveden Slovenec naj bo take Jugoslavije še vesel?

Danes se je v kljub številnim smrtnim posegom članstvo dvignilo na 540, v blagajni je pa navzlic naši radodarnosti stalno priložnost našim tisočakov. Značilno je, da na klubove seje prihaja od 150 do 250 članov, kar je svojevrsten rekord.

Kot je bilo že poročano, bo Klub proslavil petletnico svojega obstanka 20. februarja v SDD na Recher Ave. Na sporedu bo slavnostni banket v obeh dvoranih. Kosilo bo servirano od 4. do 6. ure popoldne.

Po kosilu bo imel predsednik Krist Stokel podpravn govor, nakar bo predstavil ustanovne člane, predstavnike ostalih klubov in druge osebnosti. Temu bo sledil kulturni spored na odru, pri katerem sodelujejo: tenorist Eddy Kenik, Krožek št. 2 SNPJ, Frank Kokal in Jennie Fatur v Prešernovem kupletu "Železna cesta", Cecilia Valenčič in Slovanov kvartet.

Ob 8. uri se prične maskaradni ples, za katerega bo igral Grabnarjev orkester. Za maske so določene lepe nagrade. Sodniki bodo euclidski slovenski koncilmani: Tony J. Suštaršič, Max F. Gerl, Frank J. Chukayne in Edward J. Eckart. Priporočljivo je, da se maskirate in s tem poudarite tradicijo za pustno nedeljo, obenem boste mogoče deležni dobitka.

Vstopnina za vse to je samo \$1.75. Vstopnice si lahko nabavite pri blagajniku Andrewu Bozichu, telefon 481-7094. Zadnji dan za rezervacijo je 13. februarja. Barbertončani so jih rezervirali kar 50 in se bodo pripeljali z busom. Joe Birk jih je rezerviral 20 za poslovne ljudi. Tudi posamezniki jih kupujejo kot suhe hruške. Zato vse kaže, da bo velika udeležba in dovolj telesnega in duševnega užitka za vse. Pridite!

Frank Česen

"SLOVENIJA" IZHAJA
KOT PRILOGA
"AMERIŠKE DOMOVINE"

Leto XII
Številka 1

SLOVENIJA

GLASILO SLOVENSKE KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

Dopise pošiljati na:

"SLOVENIJA"
6117 St. Clair Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Odgovorni urednik
Dr. Ludvik Puš

I. A.:

Washington, Moskva in Peiping v podobnih zadregah

Dvajset let povojne politične zgodovine je postavilo v ospredje dve dejstvi:

1) Washington, Moskva in Peiping so postali tri glavna središča mednarodne politike. Zunaj njih ne pomeni nobena država kaj prida.

2) Vsa ta tri središča imajo podobne težave s svojo zunanjo politiko. Prvo dejstvo je očitno, drugo bo pa za marsikoga nekaj novega, zato ga je treba na kratko razložiti.

I. Washington

Niso še daleč za nami tista leta, ko je naša javnost rada govorila o Ameriki kot voditeljici svobodnega sveta. Danes so ti slavonspevi minuli. Vojskovanje v Vietnamu je pokazalo, kakšen obraz ima to "vodstvo" v praksi. Kdor tega ne prizna, naj pa pogleda v Združene narode, bo pa videl, kako je tam nekdanje naše vodstvo splahnelo v nič. Amerika ne spravi lahko skupaj niti navadne večine v generalni skupščini ZN. V Latinski Ameriki se bori na vse kriplje, da obdrži svoj vpliv, kar se ji pa tudi zmeraj ne posreči. V Kongu smo si tudi tako opekli prste, da ne silimo več v afriško politiko tudi takrat, kadar kje nastane političen požar. Nad revolucijo v Kongu smo se razburjali in se vanjo vtikali, sedaj nas je minula vsaka volja, da bi se mešali v državljanske vojne v Sudanu, v krizo v Rodeziji, v razne afriške revolucije, ki se vrstijo kar na tekočem traku.

Le v Evropo smo še deloma zaverovani. Mislimo, da brez NATO ne bi mogli shajati, bojimo se za Evropsko gospodarsko skupnost, bojimo se za prihodnost nemškega naroda, so nam pri srcu homatije v Sredozemlju. Vendar pa nikjer nočemo in tudi ne moremo vplivati odločilno, nikjer ne moremo imeti zadnje besede.

V Aziji smo kar na tihem položili v ledenico vse vojaške obrambne pakete. Vojskovanje v Vietnamu je pokazalo, kako malo vredni so in kako veliko preveč smo računali nanje. Shajamo lahko tudi brez njih. Vpliv, ki ga še imamo na dogodke v Aziji, je odvisen od naših vsakokratnih trenutnih diplomatskih korakov in ne morda od Dullesovih obrambnih zvez.

Na Tihem oceanu še krčevito branimo naše pozicije proti rdeči Kitajski. Ta posel je za nas zmeraj težji. Japonska in Filipini kažeta vedno večjo željo po čim večji neodvisnosti od Amerike, le Formoza in Južna Koreja se nas še trdno držita. Zvesti sta nam tudi Avstralija in Nova Zelandija, pa ne po svoji pobudi, ampak iz strahu pred rdečim kitajskim imperializmom.

Skratka: kamorkoli pogledamo, povsod ima Amerika še nekaj veljave, toda ne več take, kot je nekdanj bila, povsod je pa veljava pomešana z našim strahom, da bo treba za naš vpliv zmeraj več plačevati odnosno delati zmeraj večje usluge.

II. Moskva

S Stalinovo smrtjo je začel plahneti tudi vpliv ruskih komunistov v svetovnem komunizmu. Do smrti Moskva le v Beogradu ni bila edino merodajna, takoj zatem se je pa geslo "Proletarci vseh dežel združite se" začelo potapljati v pozabo. Ko-

lektivno vodstvo ni več moglo krotiti satelitov in njihove želje po neodvisnosti. Vsaka kriza v Kremlju — in teh ni bilo malo — je dala satelitom novo priliko, da se izmuznejo iz ruske kontrole. Sateliti so začetkoma stopali na lastne noge zelo previdno. So se bali, da bodo njihovo samostojnost porabili njihovi domači nasprotniki in jih s silo spravili z oblasti. Ko pa so ugotovili, da se jim ni treba bati za oblast, so bili predrznejši. Danes je na primer Romunija bolj neodvisna od Moskve kot Beograd. Beograd hodi v Moskvo prosit za denar, Bukarešti tega ni treba. Tudi Madžarska se zmeraj manj ozira na Moskvo, zmeraj bolj povdarja v mednarodni diplomaciji, da ni "slovanska" država. Poljska, Češka in vzhodna Nemčija bi bili že davno bolj zahtevni do Moskve, ako se ne bi bali zahodne Nemčije in njene želje po stari oblasti v vzhodni Evropi.

Zbledela je nekdanja moč ruskih komunistov nad komunističnimi strankami po vsem svetu. V zahodni Evropi se nobena komunistična stranka več ne boji Kremlja, nobena ne hodi v Moskvo po nasvete, nobena ne želi tesnejše partijske vezave s KP ZSSR. Močno so od Moskve odvisne le tiste komunistične stranke zunaj Evrope, ki dobivajo iz Kremlja denar za stroške. Kako hudo je padel vpliv ruskih komunistov, se vidi po tem, da Moskva ne more že cela leta sklicati rdečega koncila, akoravni bi ga rada. Ne more ga sklicati ne radi strahu pred Peipingom, ampak zato, ker nobena komunistična stranka ni trenutno zainteresirana na takem koncilu. Namesto nekdanje Kominforme in Kominterne je stopila rahla povezanost skoraj sto komunističnih strank s Kremljem, recimo neke vrste partijska konfederacija, ki pa že zdavno ni več sposobna za organiziranje nekdanjih zarot in revolucij.

Se bolj je pa opešal vpliv Moskve kot prestolnice ZSSR. Ruski komunisti ne tajijo več, da jim je predvsem pri srcu ruski narodni blagor in ne svetovna komunistična revolucija. Kar bi za tovariša zunaj ZSSR žrtvovali, bi bil kvečjemu le še denar v obliki podpor in posojil, pa morda še take ali take gospodarske ugodnosti. Zato so tudi upi levčarskih vlad in gibanj na rusko pomoč močno obledeli, z njimi vred pa tudi vpliv ruske diplomacije. Niti najbolj zaostale države ne gledajo več s takim zupanjem proti Kremlju kot so na primer še pred 10 leti. Na drugi strani pa sili Moskvo spor s kitajskimi komunisti, da se peča tudi s takimi političnimi akcijami, ki nimajo s komunizmom prav nobenega opravka. Zadnji sestanek Indije, Pakistana in Rusije v Taškentu je najbolj zgovoren dokaz za ta političen pojav. Res je bilo zabavno gledati, kako se je tovariš Kosygin trudil, kot da bi bil ameriški diplomat, da doseže premirje med Indijo in Pakistanom, dočim sta prav iste dni ognjevit grmela proti ameriškiemu imperializmu njegova tovariša Šelepin v Hanoi in Brežnjev v Ulan Batorju. Ta slučaj je pokazal, kako se Moskva trenutno trudi z dejanji za mirno sožitje, obenem pa z besedami grmi proti Washingtonu.

Moskva je že davno morala pozabiti na politiko diktatov in jo nadomestiti s politiko prožnosti. V duhu prožnosti ureja svoje odnose do satelitov za železno zaveso in z vsemi državami v svobodnem svetu, naj bodo njeni sovražniki ali zavezniki. Poslužuje se torej iste taktike kot Amerika. Diplomacije obeh držav morajo zmeraj bolj pozabljati na tisto diplomatsko sredstvo, ki se imenuje pritisk. Včasih sta Moskva in Washington hodila na mednarodne konference s samozvestjo, danes hodita nanje s skrbjo. Še celo v Združenih narodih ne moreta, ne Moskva ne Washington, računati na sigurne diplomatske zmage. Morata računati s stvarnostjo in ne samo z atomskim in vodikovim orožjem in medcelinskimi raketami.

III. Peiping

Komunistična Kitajska je bila na vrhuncu svojega mednarodnega ugleda takrat, ko je eksplodirala prvo atomsko bombo. Povezava atomske bombe v državo 700 milijonov ljudi je takrat vplivala na ves svet, ne samo na prijatelje kitajskih komunistov.

Takoj po prvi eksploziji je začel kitajski vpliv pešati. Kitajski se je naravnost odlikovala s ponesrečenimi eksperimenti v gospodarstvu. Svet je hitro prišel do zaključka: ako Peiping ne zna urejati svojega gospodarstva, kako naj dosega uspehe na drugih področjih. Takoj za tem se je pokazalo, da obljuba dela dolg posebno rada v Peipingu. Kitajski je na primer dala tujini do sedaj \$830 milijonov kreditov, izrabljenih je pa samo \$175 milijonov. Zakaj? Zato, ker prijatelji kitajskih komunistov ne najdejo nobenega primerne blaga, da bi ga mogli kupiti v Peipingu. V mednarodni politiki ni ostalo neopaženo dejstvo, da je kitajska pomoč Vietnamu precej šibka. Ako ne bi vskočila ruska pomoč, bi Vietnamu predla trda v vojskovanju z Ameriko. Zato nihče ne verjame, da bi se Kitajski spustila v direktno vojsko z Ameriko. Ji je kar prav, da Ho Či Minh noče kitajskih divizij na svoji zemlji, ker se boji, da bi postal kitajski sluga.

Zato so kitajski komunisti doživeli ravno zadnjih par let celo vrsto občutnih porazov. Revolucija v Indoneziji jim je zmedla vse račune. Južna Koreja se jih ne boji, je poslala svoje čete v Južni Vietnam. Japonska se družijo z Rusijo, čeprav ve, da ji to Peiping grozno zameri. Filipinci so postali pogumnejši, mislijo na aktivno podpiranje naših čet v Vietnamu. Sihanouk se trudi, da bi utrdil nevtralnost svoje države na vse strani. Ve, da njegova domovina ne more pričakovati kaj dobrega iz Peipinga.

Tajska postaja zmeraj večja ameriška zaveznica. Burmanski diktator Ne Win se jezi, ker mu Peiping očita, da ne obsoja dosti sovražno ruske politike, zato pa ne izvršuje gospodarskih pogodb z Burmo. Pa tudi Ho Či Minh kaže željo po neodvisnosti; še zmeraj se ni javno odrekal ambiciji, da bi pod svojo kontrolo spravil tudi Laos in Kambodžo, dasiravno nasprotuje kitajski zunanji politiki. Vse to pa spretno izrablja ruska diplomacija in znova utrjuje zgubljene pozicije, politične in diplomatske, v jugo-

vzhodni Aziji. Veliko zmerjanja v Peipingu na ruski račun ima svoj vir ravno v kitajski nevoščljivosti nad ruskimi diplomatskimi uspehi.

Kitajska zgublja svoj vpliv in ugled tudi v Afriki. Dočim je postala podjetnost ruske diplomacije v Afriki precej skromna, se kitajski tovariši še zmeraj zagovarjajo v notranje zadeve afriških držav. Njihovi poskusi se navadno končajo z izgonom kitajskih diplomatov. Takih izgonov je že toliko, da se svet zanje več ne meni.

Kitajski komunisti zgublajo tudi vpliv na komunistične stranke po vsem svetu. Lani so najprvo pogoreli s svojo akcijo za kongres azijsko-afriških držav v Alžirju, letos jih je podobna nesreča zadela na konferenci solidarnosti treh kontinentov v Havani.

Seveda pa vpliv kitajskih komunistov še ni na dnu. Se čuti še zmeraj v jugovzhodni Aziji. Tamošnje države vedo, kakšna je bila kitajska zunanja politika v preteklih stoletjih. Vedo pa ravno tako, da se tudi pod komunističnim režimom ni spremenila. Odločile so se za staro, preskušeno taktiko: naj Peiping se, da hočejo ostati neodvisne, naj pa tudi ve, da ga hočejo potlačiti z malimi, nedogovorjenimi političnimi koncesijami. Taka koncesija obstoja na primer v tem, da vse po vrsti, z izjemo Tajkse in Južnega Vietnama, odklanjajo politične zveze s komurkoli. Kitajci vedo, da te države ne bodo padle pod tako velik tuj vpliv, da bi prišli kitajski interesi v resno nevarnost. Vse države v jugovzhodni Aziji pa vedo iz zgodovine, da se tudi na Kitajskem menjava ne samo režimi, ampak tudi ljudje, ki so na čelu režimov. Računajo s tem, da bo čas prekrasil tudi sedanji komunistični režim, kar ni izključeno, saj je sam Mao za-

skrbjen, kadar pomisli, kakšni neprimerni lahko postanejo njegovi nasledniki, ki se sedaj bahajo s svojo mladostjo. So prepričani, da je čas njihov zaveznik, ki jih ne bo zapustil. Peiping pa nima proti temu in takim mislim v Aziji nobenega učinkovitega in prepričevalnega sredstva. Čas je pač močnejši od milijonov kitajskega naroda.

IV. Sklep

Vsaka med tremi merodajnimi velesilami ima torej svoje zadrege in težave. V nobeni ne rastejo drevesa v nebesa. Amerika je postala skromnejša v ciljih svoje zunanje politike, ne govori več dosti o vodstvu svobodnega sveta. Rusija je zaplavala v tokove mirnega sožitja, kar manjša njene skrbi v mednarodni politiki, zato se pa ne more postavljati s posebnimi uspehi svoje diplomacije. Kitajska se še zmeraj napihuje, toda le v besedah. Zmeraj manj je tistih političnih opazovalcev, ki verjamejo, da bi aktivno posegla v vietnamsko vojno.

Največjo korist imajo seveda od takega mednarodnega stanja srednje in male države. Ni se jim treba bati nekdanjega pritiska nanje od strani vlikih velesil. Se lahko čutijo varnejše, morajo pa na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Padla bo pa tudi samozavest nekaterih malih držav, kot sta Jugoslavija ali Egipt, da res nekaj pomenijo v mednarodni politiki. Na drugi strani računati, da jih velesile ne bodo več tako vneto podpirale, kot so jih do sedaj. Še Amerika se bo morala bolj brigati, zakaj se rabijo njene podpore.

Za 25-letnico smrti dr. Antona Korošca

"Slovenski narod je danes razdeljen in razkosan na štiri države, na Jugoslavijo, Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Njegova osnovna zahteva je, da se zedinijo v eno samo politično enoto, ker se mu le na ta način more ohraniti eksistenca in zagotoviti splošen napredek.

Glavnemu delu slovenskega naroda, ki živi v Jugoslaviji, je postavljena naloga, da na tem idealu neprestano dela do končne ustvaritve.

Iz teh razlogov si mora slovenski narod v jugoslovanski državi priboriti tak samostojen položaj, ki bo neprestano služil kot privlačna sila za vse ostale dele naroda, živeče v drugih državah. V ta namen je potrebna: a) narodna individualnost, ime, zastava, etnična skupnost, finančna samostojnost, politična in kulturna svoboda; b) radikalno socialno zakonodajstvo, ki mora osigurati življenjske interese in harmonično razvijanje vseh potrebnih in produktivnih poklicev, posebno kmečkega in delavskega razreda.

Za doseg tega cilja je potrebno, da si mi Slovenci, Hrvati in Srbi zgradimo po svobodnem sporazumu in to na demokratiški bazi državo ravnopravnih edinic; eno teh edinic naj tvori Slovenija."

Ta izjava je dobila dve imeni: prijateljstvo so jo nazivali Slovenska deklaracija in tako ime so ji dali tisti, ki so jo objavili, drugi pa so ji rekli Koroščeve punktacije.

Izjava je zagledala beli dan 31. decembra 1932. Originalno besedilo je pokojni Msgr. Franc Gabrovšek spravil v varnostni predal Zadruške gospodarske banke. Ta predal je postal verjetno žrtve al nacističnih ali pa komunističnih vlomilcev. Zelo verjetno je, da je od tam original izgubil in ga ne bomo nikdar videli.

Pa zakaj o tem danes govorim? Zato in samo zato, ker za ta narodno-politični dokument osebno najzanesljiveje vem, da vsebuje tisto, kar je hotel dr. Korošec. Spomnim se prav jasno in določno. Bila je seja odbora 14-torice v Ljubljani v stanovanju tedanjega načelnika ravnatelja Zadrške zveze, č. g. Franca Gabrovška. Sklicana je bila za dopoldne ob desetih. Dr. Korošec je prišel k seji in kot navadno prvi dal svoje poročilo. Povedal je, da so voditelji razpuščenih političnih strank tako v Beogradu kot v Zagrebu že sestavili programatične izjave glede svojega političnega stopanja v bližnji bodočnosti. Bili smo tedaj v opoziciji proti diktaturi kralja Aleksandra. Povedal je, da bomo nekaj podobnega storili tudi Slovenci. Dodal je, da se začenja doba hudega trpljenja v opoziciji pod režimom diktature, ki bo uporabljala vedno bolj kruta sredstva, da se ohrani in prepreči obnovo demokratičnega življenja in svobodnih političnih strank. Izrazil je pa upanje, da diktatura more biti le kratkega veka, ker on za gotovo ve, da jo je kralj Aleksander začel iz zadrege, ker ni vedel druge rešitve in tudi ve, da je bil kralj s tedanjim stanjem v državi nezadovoljen, le še prave poti ni dobil, da bi peljal državno življenje nazaj iz diktature v parlamentarizem. Skočiti v diktaturo se brž naredi, iziti iz nje je pa težavna pot, je dodal. Slovenci moramo tudi to priliko uporabiti, je dejal, da povemo odkritosrčno in odločno naše zahteve, pa vendarle tako dostojanstveno, da nam nihče ne bo mogel očitati, da smo zlorabljali izredne težave, ki je v njih država in nihče ne bo mogel reči, da smo se bojazljivo potuhnili in nismo podprli zahtev vseh političnih skupin med Hrvati in Srbi.

Slovensko deklamacijo je sestavil sam dr. A. Korošec
Po nekakem takem uvodu je dr.

Korošec potegnil iz žepa in sam prebral že vnaprej pripravljeno besedilo izjave. Člani odbora smo sicer govorili precej dolgo o posameznih stavkih in mislih izjave, pa smo končno izpomenili komaj kako besedo in odobrili skoraj vse tako, kakor je Korošec napisal. Slovenska deklaracija je torej politični dokument, ki ga je sestavil dr. Korošec sam in je zato najbolj izrazito ogledalo njegovega tedanjega političnega gledanja in razumevanja političnega stanja Slovencev.

Radi te Slovenske deklaracije je bil kasneje dr. Korošec poslan v internacijo v Vrnjačko Banjo, v Tuzlo v Bosni in na otok Hvar. Iz internacije je prišel ponovno v svobodo šele potem, ko je bil v Franciji ubit kralj Aleksander, tako, da je bila Koroščeva prva pot v svobodo k pogrebu kralja Aleksandra. In od kraljevega pogreba na Oplenca pa vse do konca življenja je dr. Korošec delal z vso močjo po tem programu.

Kdorkoli torej hoče vedeti za smer in črto dr. Koroščeve slovenske politike, naj prebere to Slovensko deklaracijo in naj ve, da jo je napisal dr. Korošec, da jo je on tudi prvi podpisal in z njegovo odobritvijo je jo odbor štirinajstoric razmnožil v letake in razširil po vsej Sloveniji kot naš program. To je bilo 31. decembra 1932.

27. januarja 1933 je vlada odredila konfinacijo generalnega tajnika SLS dr. Franca Kulovca, podpredsednika SLS dr. Marka Natlačenca in člana izvršnega odbora dr. Antona Ogrizka, dne 28. januarja pa je bil konfiniran tudi sam dr. Korošec. Očitati so mu, da je s to deklaracijo postal rovar proti državi. Naši voditelji so morali skoraj dve leti prenašati bridko usodo konfinirancev radi te Slovenske deklaracije. Dr. Korošec bi bil že po par tednih lahko odšel v svobodo, če bi bil to izjavo preklekal ali jo vsaj omilil po zahtevi vlade. Pa je ni. Zaslusovalnemu policistu, ki je prišel s tem predlogom k njemu, je odgovoril: "O politiki se razgovorjam samo s politiki in samo kot svobodnih državljan, policija pri tem nima kaj opraviti." Stranka je torej radi te deklaracije pretrpela svojo Golgoto, voditelji so bili konfinirani, skupina drugih pod vodstvom poslanca in senatorja Brodarja in dekana Škrbca, je prišla v proces pred sodiščem za zaščito države, razpuščena je bila Prosvetna zveza in časopisje je pretrpelo ogromno škodo pod tednjo cenzuro in policijskimi šikanami, množice naših ljudi so prišle v zapor radi policijskega preganjanja. To je Slovenska deklaracija, potrjena s lastnim trpljenjem voditelja, in mukami, ki so jih zanj prenašali njegovi zvesti.

In se do konca trudil za njeno uresničenje

Zadnje desetletje življenja je dr. Korošec delal izključno za uresničitev tega programa. Slovenijo v Jugoslaviji je hotel imeti kulturno na višini, gospodarsko trdno in preskrbljeno te politično demokratično urejeno, v harmonični povezavi z drugimi južno slovanskimi narodi, zmožno braniti skupne koristi za varstvo meja in za zaščito narodnih manjšin v sosednjih državah.

Majniška deklaracija na Dunaju dne 30. maja 1917, Slovenska deklaracija v Ljubljani dne 31. decembra 1932 sta kot dve veliki zastavi, dva spomenika tega voditelja Slovencev in doslej daleč nad vsemi najvidnejšega in najpomembnejšega državnika. V obeh izjavah Korošec zahteva v bistvu isto: Zahteva za Slovence priznanje, da smo narod, popolen, politično zrel narod, ki hoče biti gospodar svoje usode, vladar svojega življenja, ki ga pa svobodno in suvereno iz najboljšega prepričanja, da tako terja največje dosegljivo blagostanje, povezuje z ostalimi slo-

vanskimi narodi na jugu in vzhodu Evrope radi skupnega blagra. V tem je Korošec videl srečno bodočnost Slovencev, v tem je razumel svoje poslanstvo, ki mu je vdano služil do poslednjega diha.

Ko se ga v spoštljivi hvaležnosti spominjamo, poudarjamo, da smo bili bolj po njegovi spretosti kot radi česa drugega takoj dejansko priznani kot državni narod, čim smo vstopili v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dasi je Pašić izigral ženevsko pogodbo in je prestolonaslednik Aleksander razglasil zedinjenje 1. decembra brez soglasja dr. Korošca, je vendar bil njegov ugled tako velik, da je bil takoj v prvi vladi nove države on njen podpredsednik in je pozneje kljub vsem nasprotovanjem in bojem, ki so bili delež življenja prve Jugoslavije, voditelj Slovencev bil neprestano odločilni činitelj, postal v najhujšem predsednik vlade, predsednik senata, minister skoro vseh važnejših resorov administracije, svetovalec krone in parlamentarec čigar vplivna beseda je šla daleč preko mej države po vsej srednji in jugovzhodni Evropi. Prav lahko rečemo, da posebno vsled Koroščeve pomembnosti in teže ni bilo v prvi Jugoslaviji nobene vlade brez Slovencev in da smo Slovenci sami krivi, da že v prvi ustavi ni bila vpisana popolna enakopravnost vsakega in vseh narodov, ki so sestavljali državno skupnost.

Izredne sposobnosti dr. A. Korošca

V čem pa so bili tisti posebni talenti, tiste izredne sposobnosti, ki so dr. Korošču omogočile, da je bil v vsaki skupnosti političnih delavcev toliko in nad drugimi toliko točno, pa neke blizu smo, če rečemo, da je imel izredno razvit talent predvidevanja, točnega ocenjevanja okolnosti in pravilnega sklepanja iz znanih predpostavk. Neko jasnovidnost je imel, ki ga je kot magnet vodila, da je v množici dogodkov imel obrnjeno pozornost v pravo smer, da je hitro ločil važno od manjpomembnejšega, hitro ugotovil točke, ki se je nanje naslanjal in potem po teh dognanjih uravnaval svoje odredbe in korake. Do sem, bi rekel, so mu pomagali posebni, v njegovo naravo dani elementi. On je videl, česar drugi niso, on je slutil in predvideval, o čemer se drugim še sanjalo ni. Od tu dalje pa nastopi njegova izredna vestnost, pridnost in točnost. S tem seveda nikakor ni rečeno, da ni bil tudi na splošno izredno talentiran človek. Življenjepis mladega slovenskega študenta, katoliška vzgoja in duhovniška izobrazba so oblikovale dr. Korošca v plemenitega izobraženca, ki je v najtežjih političnih bojih mislil samo na to, kako bi kaj dobrega storil in je vedno pozabil vračati nasprotniku milo za drago. Morda prav zato, gostovo pa tudi zato, je bil v svojih

politično-taktičnih potezah tako iznajdljiv in tako silno uspešen. Naj ponovim zgodbo: Češki plemič in poslanec, knez Schwarzenberg, je izposloval, da je dr. Korošec dobil sprejem pri cesarju Francu Jožefu. Korošec sam je pripovedoval takole: To je bila velika reč za tiste čase. Franc Jožef običajnih poslancev ni sprejemal. Vedel sem, da se to ne bo primerilo večkrat. Kupil sem si prvič v življenju lakaste čevlje in se oblekel v najlepšo salonsko suknjo. Tisti dan je bilo sprejetih kakih 60 ljudi. Stali smo v vrsti drug poleg drugega, jaz sem bil tam nekje dvajseti v vrsti. Pred menoj je bilo plemstvo, diplomati in visoki uradniki. Drugi so si popravljali uniforme in gledali proti vratom, kjer bi se imel prikazati cesar, jaz sem si pa ogledoval svoje nove lakaste čevlje. Ko je cesar prišel k meni, me je uradni spremljevalec predstavil kot predsednika slovenskih poslancev v deželnem zboru v Grazu in člana državnega zbora na Dunaju. Cesar se je zapičil v besedo Graz in me vprašal kako delamo v Grazu. Brž sem mu zabrusil: Obstrukcijo delamo, Veličanstvo! Pa je še naprej dregal v to reč in vprašal: "Zakaj pa to?" "Zato, ker Nemci ne pripeljejo naših narodnih pravic," sem odgovoril. Komaj sem to odgovoril, se je cesar jezen zasul na peti in odkorakal iz dvorane. Vseh preostalih 40 ljudi, ki še niso bili na vrsti, je kar pustil. Komaj sem odtrgal svoje oči od lakastih čevljev in se ozrl po dvorani, sem videl, da sem ostal tam sam. Vse drugo se je razbježalo. Tudi jaz sem seveda odšel, sedel v kočijo, se odpeljal na kolodvor in v Maribor. To je bilo Koroščevo prvo in zadnje srečanje s tem cesarjem. Zakaj je tako ravnal? Zato, da je na miren, nedolžen, pa vendar drastičen način dosegel, da je tiste dni potem o slovenskem vprašanju, slovenskem človeku in slovenskem boju za narodno pravico govoril dvor in tista dunajska kamarila, ki sicer sploh ni smatrala vrednim, da se s takimi malenkostmi peča. Bil je tipičen njegov nastop, oster, pa vendar tako blag, da ni mogel povzročiti nikake bolečine. Tak je bil dr. Korošec v parlamentu na Dunaju in v Budimpešti. Njegovi govori so pretresali monarhijo in napovedovali novo dobo, a so istočasno bili prepričljivi izraz, da mož išče samo pravico svojega ljudstva, a ne na račun bolečine sosedov ali kogarkoli. Mojrstrsko je vodil.

Podonavška monarhija se je sesula, nove države so se oblikovale na njenem ozemlju, pa niti kapljice krvi ni bilo prelite. In čeprav je njegov narod imel najmanj upanja, da se bo rešil nemške nadvlade, se je to zgodilo v največji meri. Korošec in njegov narod sta vstopila v novo dobo svoje zgodovine in soustvarjala novo narodno državo južnih Slovanov.

Kakor je nekaj borba za slovensko pravico bila povedana v Majniški deklaraciji, tako je za nove razmere govorila Slovenska deklaracija iz leta 1932. Za

trd slovenski narodnjak v Avstriji

Vse njegovo delo in prizadevanje pa je obvladovala neskončna vdanost dobremu, naravnost strastno hrepenenje storiti nekaj dobrega. Ko je bil v peti gimnaziji, so on in ostali slovenski študentje strašno težko prenašali neprestano nemško zapostavljanje. Poniževali so jih profesorji, ki so bili Nemci ali nemčurji, zaničevali so jih gosposki sinovi nemških družin iz mesta Maribora; fant se ni prestopil, da ne bi kje dobil klofote, ker je bil Slovenec in kmetski otrok. V mladini je vrelo. Kako v pravo smer uporabiti ta gnjev? Fantje so imeli tajno slovensko društvo. In sklenili so in storili. Odprli so si žile v zapestju in vsak je s svojo krvjo podpisal obljubo, da bo tako pridno študiral, da bo najkasneje za maturo najboljši v razredu v tistem predmetu, ki ga bo zanj določila študentska skupnost. In ko so določali, so naložili Korošču, da mora biti najboljši v nemščini. To je bila najtežja naloga. Ne morda toliko radi predmeta, kot radi dejstva, da so bili učitelji rojeni Nemci, zagriženi Nemci, da so bili sošolci člani nemških mariborskih družin in da je cel sistem, celo ozračje na gimnaziji bilo Slovincem bolešno sovražno. Pa vendar je Korošec zmogel tudi to in je bil v osmi gimnaziji tako odličen v nemščini, da so mu morali priznati prvo mesto. Zato pa je kasneje v parlamentih v Grazu in na Dunaju govoril z lahkoto tako lep, dovršen nemški jezik, da je prekalš avstrijsko-nemške parlamentarce.

Trpljenje in samopremaganje mladega slovenskega študenta, katoliška vzgoja in duhovniška izobrazba so oblikovale dr. Korošca v plemenitega izobraženca, ki je v najtežjih političnih bojih mislil samo na to, kako bi kaj dobrega storil in je vedno pozabil vračati nasprotniku milo za drago. Morda prav zato, gostovo pa tudi zato, je bil v svojih

politično-taktičnih potezah tako iznajdljiv in tako silno uspešen. Naj ponovim zgodbo: Češki plemič in poslanec, knez Schwarzenberg, je izposloval, da je dr. Korošec dobil sprejem pri cesarju Francu Jožefu. Korošec sam je pripovedoval takole: To je bila velika reč za tiste čase. Franc Jožef običajnih poslancev ni sprejemal. Vedel sem, da se to ne bo primerilo večkrat. Kupil sem si prvič v življenju lakaste čevlje in se oblekel v najlepšo salonsko suknjo. Tisti dan je bilo sprejetih kakih 60 ljudi. Stali smo v vrsti drug poleg drugega, jaz sem bil tam nekje dvajseti v vrsti. Pred menoj je bilo plemstvo, diplomati in visoki uradniki. Drugi so si popravljali uniforme in gledali proti vratom, kjer bi se imel prikazati cesar, jaz sem si pa ogledoval svoje nove lakaste čevlje. Ko je cesar prišel k meni, me je uradni spremljevalec predstavil kot predsednika slovenskih poslancev v deželnem zboru v Grazu in člana državnega zbora na Dunaju. Cesar se je zapičil v besedo Graz in me vprašal kako delamo v Grazu. Brž sem mu zabrusil: Obstrukcijo delamo, Veličanstvo! Pa je še naprej dregal v to reč in vprašal: "Zakaj pa to?" "Zato, ker Nemci ne pripeljejo naših narodnih pravic," sem odgovoril. Komaj sem to odgovoril, se je cesar jezen zasul na peti in odkorakal iz dvorane. Vseh preostalih 40 ljudi, ki še niso bili na vrsti, je kar pustil. Komaj sem odtrgal svoje oči od lakastih čevljev in se ozrl po dvorani, sem videl, da sem ostal tam sam. Vse drugo se je razbježalo. Tudi jaz sem seveda odšel, sedel v kočijo, se odpeljal na kolodvor in v Maribor. To je bilo Koroščevo prvo in zadnje srečanje s tem cesarjem. Zakaj je tako ravnal? Zato, da je na miren, nedolžen, pa vendar drastičen način dosegel, da je tiste dni potem o slovenskem vprašanju, slovenskem človeku in slovenskem boju za narodno pravico govoril dvor in tista dunajska kamarila, ki sicer sploh ni smatrala vrednim, da se s takimi malenkostmi peča. Bil je tipičen njegov nastop, oster, pa vendar tako blag, da ni mogel povzročiti nikake bolečine. Tak je bil dr. Korošec v parlamentu na Dunaju in v Budimpešti. Njegovi govori so pretresali monarhijo in napovedovali novo dobo, a so istočasno bili prepričljivi izraz, da mož išče samo pravico svojega ljudstva, a ne na račun bolečine sosedov ali kogarkoli. Mojrstrsko je vodil.

Podonavška monarhija se je sesula, nove države so se oblikovale na njenem ozemlju, pa niti kapljice krvi ni bilo prelite. In čeprav je njegov narod imel najmanj upanja, da se bo rešil nemške nadvlade, se je to zgodilo v največji meri. Korošec in njegov narod sta vstopila v novo dobo svoje zgodovine in soustvarjala novo narodno državo južnih Slovanov.

Kakor je nekaj borba za slovensko pravico bila povedana v Majniški deklaraciji, tako je za nove razmere govorila Slovenska deklaracija iz leta 1932. Za

javnost sta to dve izpovedi, dva razgлася, dejansko pa je za Koroščevo delo bilo to redno, vsakdanje pravilo, ki je naravnalo vse dnevne opravke tega slovenskega politika in vodilnega državnika. Napore mu je Bog blagoslovil. 22 let najhitrejšega slovenskega napredka in najbolj uspešnega narodnega življenja je vezanih na Koroščevo ime.

Bil je tisti parlamentarec slovenske krščanske demokracije, ki je izvedel njene najvišje dosegljave in politične uspehe. Sadeži njegovega dela so trajni in jih tudi druga svetovna vojska, okupacija in revolucija ni mogla uničiti. Koroščevo Slovenija še živi in njegova krščanska demokracija tudi.

Komunizem krščanske Slovenije ni uničil

Bog ga je poklical k sebi toliko zgodaj, da ni več doživel nesrečne poplave komunizma. Tega se je najbolj bal. O vsaki stvari, o vsakem sovražniku, o vsaki nevarnosti je govoril z velikim zaupanjem in precej samozvestno, le pred dvojim je imel neprikrit strah: pred svetovnim prostozidarstvom in pred komunizmom. V komunistični revoluciji smo se potopili v morje bridkosti. 22 letom sorazmerno najlepšega življenja pod dr. Koroščevim vodstvom je hitro sledilo 25 let trpljenja in bolečin pod pestjo njegovih sovražnikov. Ni pa danes več dvoma, da je narod ta naval prenesel in so na obzorju nove zarje svobode v Koroščevem redu krščanske demokracije. Slovenija, kakršno je Korošec ustvaril, je ostala, še razširila se je. Ustanove narodnega, gospodarskega in kulturnega oblikovanja, ki jih je on ustanovil, so ostale, še povečale so se in namnožile.

In kar je osnovno: materialistično naziranje, komunistični družbeni sistem in policijska državna uprava rdečih komisarjev so danes v Sloveniji bolj osvrženi in zaničevani, kot jim je kdajkoli mogel to prerokovati kakršenkoli nasprotnik. Narod naš je zmagal najtežjo družbeno bolezen in samo vprašanje časa je še, da se bo otresel lupin sedanjega diktature in zaživel svobodno življenje, ki ga bodo napajali neizčrpni viri krščanske kulture, krščanske pravičnosti in krščanske ljubezni do bližnjega, kakor je to hotel dr. Korošec.

Menda je bilo ob priliki velikega mladinskega kongresa v Celju, ko so nadškof dr. Jeglič vprašali dr. Korošca: "Kako pa da ste Vi šli za duhovnika, ko ste pa ves v politiki?" Korošec je odgovoril: "Ker sem bil prepričan, da bom v tem stanu lahko največ storil za svoje ljudstvo." Ali ni v tem najlepše povedan ves njegov življenjski program in cilj?

Med nami so Megličeva mama, ki so bila kot 13-letna deklica navzoča pri Koroščevi novi maši. Megličevi so bili sosedje s Koroščevo hišo in družino, z najbližje sosesčine so spremljali njegovo mladost in rast v duhovnika Gospodovega v slovenskem vinogradu. S Koroščevo materjo in sestrami so trepetali, ko je tvegaj boje z Nemci in reševal našo severno narodnostno mejo, z njimi so se veselili njegovih zmag in uspehov, ko je postal ljubljeneč naroda in vladar naših src. Z množicami so jokali, ko je minilo to predragoceno življenje in je ves narod ostal sirota. Ko se je na zapuščen Slovenijo vrgel nacizem z vsem svojim besom, so trpeli, kot so, posebno na Štajerskem, trpeli vsi znani Koroščevi ljudje in ko je komunizem zavladal, jim je pobil sinove in očeta-moža. Pa so mati med nami danes, prav tako kot nekaj, vsi polni prepričanja, da smo v Korošču imeli najboljšega vodnika, da nam je njegovo narodno delo bilo v neprecenljiv blagoslov. Otrokom in vnukom — nam vsem — s Koroščem dajejo korajžo: "Če bi nam bilo usojeno, da izginemo, bi se to že zdavnaj

zgodilo. Toda vse je minilo, narod v temeljih zdrav, pa je ostal, vztrajal in se kalil ob naporih tujih sil, ki so si postavile cilj, da uničijo vse, kar je slovenskega. Pot našega naroda se šele začela. Ne v zaton, temveč v življenje z vero v Boga in samega sebe." (Iz uvodne besede Spominskega zbornika Slovenije.)

Dr. Miha Krek

Nekaj podatkov o vojni sili Jugoslavije

"The Military Balance" v Londonu objavlja, da ima Jugoslavija te-le oborožene sile:

S u h o z e m s k a vojska šteje 200,000 mož, 20 pehotnih divizij, tri oklopne divizije s tanki T-34, T-54, Serman in M-47 Paton, 40 samostojnih brigad, med temi eno brigado padobrancev in eno brigado mornariške pehote.

Mornarica ima skupno 27,000 mož, tri rušilce, tri fregate, dve podmornici, 18 patrolnih čolnov, 90 torpednih čolnov, 45 čistilcev min, sedem ladij za izkrcanje in 28 drugih ladij. Obalna obramba ima 60 do 80 baterij.

Letalstvo ima 20,000 mož in okoli 650 avijonov. Od tega je ena eskadrila sovjetskih MIG-21C lovcev, 11 eskadril CF-86D Sabre lovcev, 9 eskadril F-84G Thunderjet lahkih bombnikov, nekaj transportnih letal in nekaj večbalnih letal tipa Galeb.

Obmejnih stražnikov je 19,000.

Celokupno prebivalstvo šteje 19,350,000 ljudi, vojaška služba je obvezna in traja v suhozemni vojski 18 mesecev, v mornarici in vojnem zrakoplovstvu 24 mesecev. Vse vojne sile štejejo 247,000 mož in izdatki za nje lani so bili 381,750,000,000 dinarjev ali 313 milijonov dolarjev.

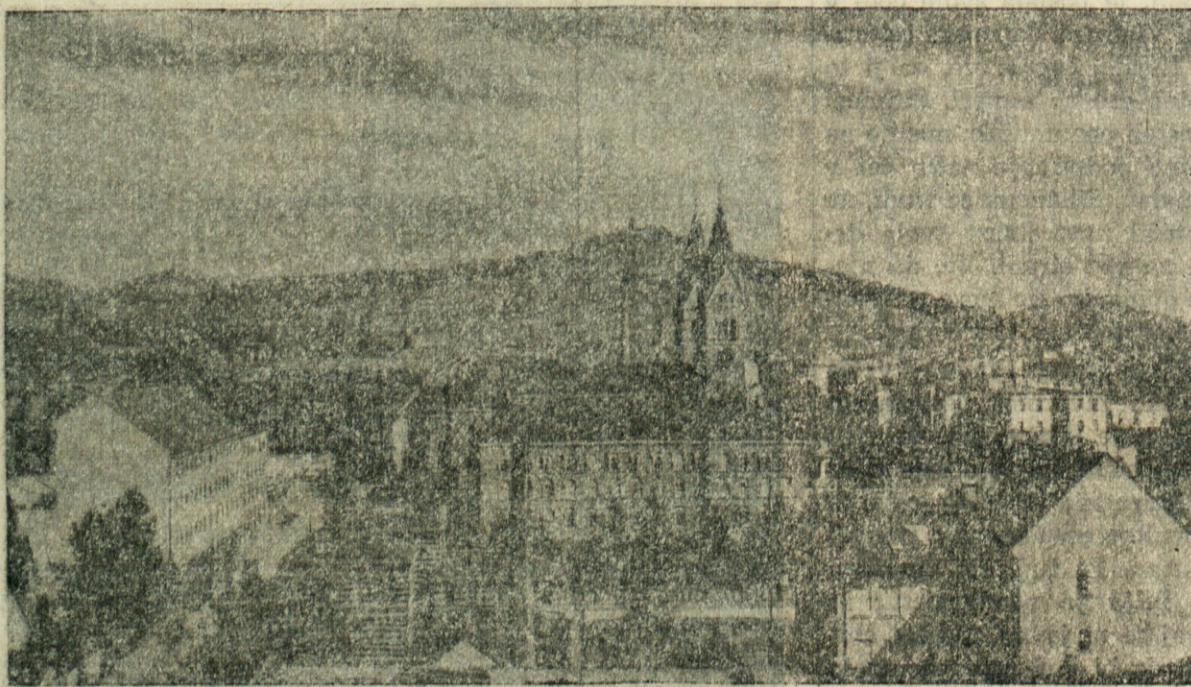
Narodnostni spori huda muka komunistične vlade

O narodnostnih sporih v Jugoslaviji razpravljajo komunisti vse od svojega zadnjega kongresa sem. To vprašanje je bilo na sejah komunističnih odborov po vseh republikah in sedaj je na tem, da stvar pride zopet na sejo centralnega komiteta spomladi. Komunistični tisk zadnje čase kar neprestano piše o tem vprašanju. Finančne in gospodarske težave se vse križem mešajo z narodnostnimi. V "Telegramu" je takole označeno sedanje stanje te težave: "Napačno bi bilo misliti, da sedanja težkoča narodnostnega vprašanja izhaja le iz nesrečne zbirke naših razmer. Problem je v temle: dočim se v državi ene same narodnosti, n. pr. v Italiji, Franciji, Alžiriji problem nerazvitih področij stavi na dnevni red neposredno tak, kakršen je, to se pravi, kot gospodarski, socialni problem, izgleda v večnacijski državi isti problem kot nacionalni, kot izrazito politični, kot da je nastal radi nacionalnosti in politike in od tod dobiva sestrina."

V teh zadnjih mesecih je bilo po Hrvatski aretiranih in spravljanih v zapore okoli 400 komunistov. Oblasti pravijo, da so se ustaški elementi vgnezdili v Komunistični partiji Hrvatske. Napovedujejo in listi pišejo o novih masovnih čistkah v komunističnih vrstah. Strokovnjaki pravijo, da bo Tito moral izvesti temeljito čistko po komunističnih organizacijah po celi državi, ker sedanje organizacije na debelo sabotirajo vse finančne reforme, ki jih Tito brani in obeta, da jih bo vztrajno uveljavljal.

Zastopnika Srbske Pravoslavne cerkve pri papežu

Sv. Oče Pavel VI. je sprejel v zasebno avdienco rektorja bogoslovja Sveti Sava v Beogradu, dr. Dušana Kašića in profesorja dr. Lazara Milina, ko sta bila pri sejah koncila kot opazovalca za Srbsko Pravoslavno cerkev. Papežu sta prinesla pravoslavno ikono kot dar patriarha Germana.

MARIBOR, eden od štirih slovenskih mejnikov, ki je po zaslugi gen. Majstra ob koncu prve svetovne vojne prišel pod Jugoslavijo in si tako ohranil slovenski značaj. Danes je poleg Ljubljane največje slovensko mesto, močno kulturno in gospodarsko središče.

ENRICA V. HANDEL - MAZZETTI:

Jese in Marija

II.

Da ni bil zahrbtn! Laž. Kmalu bi se bil lagal spričo smrti! Njegov greh leži gol pred njim od včeraj. Zdaj stoji tu in se hoče delati lepega... Svoj greh izpovedati, to moraš! Govori resnično, priznaj, da si kriv, še v tej uri boš stal pred Bogom, Veldendorff.

"No Jese!" ga je spodbujal škrlatni z rotovža zasmehljivo. "Le dalje, kar povej nam svojo modrost. Ti nisi bil zavraten, nisi nič zakrivil, sama božja nedolžnost te je!"

"Ne!" je vzklilni zasmehovani in se stresel po vsem svojem snrti posvečenem telesu. "Kriv sem... zaslužil sem smrt... a ne toliko zaradi dejanja, katero sem napravil v ihti... marveč zaradi nekega drugega..."

Silno zavzete je preletelo ves trg. Se nekaj drugega je zagrešil! Se en umor! Čujte, čujte! Škrlatni je vstal, kačje oči se mu bliskajo: ali hoče ubogi zlodej še v zadnji uri obdolžiti tudi stranko? To bi bilo kaj!

Jese stisne križ svoje matere na srce in zakliče glasno, da morejo vsi slišati, četudi mu je, kakor da si trga živo srce iz prsi in ga meče med ljudi:

"Hotel sem uboge ljudi v svoji domovini... oslepariti in okraštati, vzeti jim njih edini zaklad in njih tolažbo... ki so jo imeli v svojem uboštvo... staro Marijino podobo." O Jezus, Jezus! To je težje ko smrt! "Bil sem nasproti ubogemu kmetu lopov, mož je bil v stiski, pokazal sem mu denar in si hotel tako podobo zvijačno prisvojiti... a Bog in tista žena sta mi ubranila. Krivica, ki sem jo napravil tistemu ubogemu človeku, to je moja smrtna krivda, hočem se zanj pokoriti. Zdaj pa me vzemite in mi dajte moje plačilo!"

Spregovoril je, njegov ponos se je zlomil. Stotisočem je razodel svojo sramoto. Plavalasa glava mu pade na prsi, slabotno obrača križ v svojih rokah, medtem ko začena morje pod njim zopet besneti... "Kaj pa je to?"

"Komedijska!" pravi mož v škrlatu in se smeje od jeze — in drugi arhontje se smejejo... in svojat s svojimi baburami se smeje, nevede zakaj... in tam ljudje z dežele, kmetje od Donave se smejejo, da bobni: "I, zdaj mu je hudo, zdaj, ko ima nož na vratu, mali! To je junak!"

Ranjena duša, ki stoji pred to svojatjo kot golo dete, se tako zasramuje kot zločestnica.

"Smejejo se," je dejal Jese s trepetajočimi ustnicami profosu, ki je stopil k njemu, kajti dolgi, kazalec kaže eni in kelih je treba izpiti. "Smejejo se..." več ni rekel. Ne zmerja hudobnega škrlatnega moža, ne zmerja sodrge. Strupeni črv v njem je umrl in na njegovem mestu je pognala roža in čisti s svojim čudovitim vonjem mlado zlostno srce — roža Usmiljenja.

CHICAGO, ILL.

Tedaj so mu prelomili palico in zdaj je tukaj težki trenutek. "Rabelj!"

Jese stoji brez giba, z glavo na prsih.

Rabelj je pristopil. Jopič iz Meichsa krije njegovo veliko telo, njegove močne, črno porasle roke so gole, z desnico tehta svoj široki dvoročni meč; z njegovega usnjenega pasu visi sveženj vrvi in cunja, s katero briše svoj meč.

"Rabelj, ta človek je tvoj, sodi mu po sodbi z mečem!"

Velikan je pokimal in zamrmral in položil svojo težko roko jetniku na rame. Jurij Doller in svetovalci so šli z odra; ko so šli, se je vseh pet jezilo spričo slabih stopnic. Vse tiho je okoli kakor v cerkvi. Rabelj je odložil svoj meč pod Kristusa, peljal mrtvaško bledega fanta na preprogo, ki je sredi odra, in ga hoče sleči.

Jese se ubrani surovih mersarskih rok, si odpne sam v naglici jopič in ga vrže v stran; čez srajco nosi še lahko belo jopico brez rokavov; prosi, da bi jo smel obdržati. Rabelj odgovori: "To ne gre!" Tedaj mladi vzdihne in sleče jopico, jo drži nekaj trenutkov v rokah in strmi v rdeče rožice v belem. Te je uvezla njegova ljuba žena s svojimi nežnimi, nežnimi rokami. Lepo je bilo z njo...

"Moja uboga ljuba, naj te Bog potolaži! Zdrava za vedno s svojim sladkim otrokom, tvoj Fridel mora oditi."

Pozdravlja je maha z rokami v smeri proti večeru... proti večeru leži Harthof, tam je ljuba. Rabelj preži za njim, ujame njegove dvignjene roke, mu jih potegne nazaj in mu jih prekriža nad ledji, zadovoljno se režeč. Jese se brani, hoče se izviti, pro-

CHICAGO, ILL.

MALE HELP

Immediate Job Opportunities In

Union, New Jersey

The Garden State

RADIAL DRILL PRESS OPERATOR

POWER PRESS OPERATORS

TOOL & DIE MAKERS

Steady work for experienced men with liberal employee benefits

Top Dollar For Top Men

WRITE — CALL OR WIRE

RED DEVIL, INC.

2400 VAUX HALL RD.,

UNION, NEW JERSEY

An Equal Opportunity Employer (32)

MALE HELP

HIRING NOW

Modern Plant, City Production Labor. Make top money. No lay-offs. Job security with opportunity to advance in company. Full occupancy benefits. New modern clay sewer plant.

Apply in person:

Personnel Dept. — Mr. Chergosky

STREATOR DIVISION

J. B. Clow & Sons, Inc.

Gary Ave., South of Route 64

Carol Stream, Illinois

(1,3,7,9,14,16 feb.)

fos vzdigne svareče palico: "Veldendorff, kaj je napravil Zveličar? Ali se je upiral?" Več mu ni treba reči, mladenič se je že upokojil. Le tega še prosi, naj mu zataknejo križ za pas, in potem se vda, naj store z njim, kar hočejo.

Ko mu veže rabelj, sopihajoč in mrmrajoč, bele roke na hrbtu in mu potegne nato flamski srajco z ramen, strmi bolešno s svojimi velikimi očmi v nebo in misli na svoj greh. Od daleč, daleč sliši glas, ki toži:

"Bedela sem v postelji ponoči... v solzah sem bedela in svojega otroka nisem mogla dojeti zaradi tebe..."

O uboga jokajoča žena, uboga lačno dete!... Pravična, desetkrat pravična je tvoja kazen, Veldendorff!

Zvezan je in slečen. Srce mu glasno bije. Strašne spake pod njim zardevajo od divjega veselja in sle po krvi.

Profos mu tedaj zapove, naj poklekne, in potegne obenem črno svilnato ruto iz nedrji in jo trikrat zgane.

Tedaj prosi Jese kakor nesrečni fant v pesmi o Rosenburgu, naj mu ne vežejo oči, da hoče videti svet, ki ga ne bo gledal nikoli več.

Prošnjo mu uslišijo. Zadržaja je.

Svojat spodaj, meščani in kmetje, berači in špitalarji, se pno drug na drugega, da bi ga bolje videli... Matere vzdignejo otroke kvišku... On leži na kolenih, svoje sinje oči upira srepo v nebo, brezkrvne ustnice se mu gibljejo. "Po krivoversko moli," sičejo babure.

Rabelj z mečem pristopi. Tedaj je slišati še enkrat glas ubogega grešnika. Spregovoril je profosu.

"Prosim vas za skozi Bog! Ko bo mimo, naj gre kdo izmed vas k ženi in ji pove, da jo v svoji smrti prosim odpustanja zaradi vsega tistega, kar sem ji prizadejal."

"H kateri ženi?" je vprašal profos tiho, kakor govorimo z bolniki.

"K Mariji Schinnaglovi."

"Vaši ovađuhinji?" je zaklical profos začudeno.

"Gospod, dobra žena je." Vzdihi mu je razširil gole prsi, ah, zdaj je dobro! In nato je nagnil svojo plavo glavo.

Profos si je obrisal oči, se obr-

nil v stran in zakrkal: "Udari!" Meč je zasikal skozi zrak — visoko je brizgnila kri. Telo je zdrknilo na preprogo, glava je odletela do roba na odru. Rabelj je skočil za njo, jo zgrabil za lase in jo dvignil visoko v zrak. Ko vidijo ljudje krvavo glavo z odprtimi očmi in strahotno se smejočimi usti, tedaj udari kakor strel pritrdjevalni klic stotisočev. — Okna šklepečejo, zidovi se tresejo, — oblak klobukov in rut je v zraku... strašno veselje se poloti vseh, kakor da je ubogi nesrečni vsakomur izmed njih ubil očeta in mater...

Stari profos stoji ob telesu, ki plava na preprogi v krvi, zvezanih rok, in moli. Kakor podobna iz kamna stoji tam, le bela brada se mu giblje v vetru...

Uboga Marija leži v stolnici pred žalostno Materjo božjo. "Jezus, Marija, Jožef, vam darujem njegovo srce in njegovo telo in njegovo dušo! Sveta Barbara, prosi zanj! Sveti Franc Ksaver, prosi zanj! Srce Jezusovo, ki si trpelo smrtni strah—"

"Prizanesi, a h, prizanesi!" Njej je, kakor da je dobila poleg svojih malih otrok še enega velikega, in ta ji je najljubši... O ne, ne odsekajte! "Vzemí, o Gospod, moje življenje za njegovo! Vzemí si ga,

naj umrjem! Otroci bodo dobili boljšo mater in mož boljšo ženo. A ne daj, ne daj, da umre, ubožec, ki sem ga izdala! Odpri svoja nebesa in pošlji svojega angela, saj imaš angelov dovolj!" —

(Konec prihodnjic)

Plastični nebotičnik

Lani je dobil Honolulu hotel z 900 sobami, ki je v celoti grajen iz plastičnih sestavnih delov. V ta namen so strokovnjaki uporabili plastično snov, ki je zelo odporna proti ognju, naglim spremembam temperature in proti drugim vremenskim pojavom. Graditelji so upoštevali tudi dejstvo, da so Havajski otoki potresno področje.

SLOVENCİ SMO!

• Februar je mesec dobre ga tiska. Kampanje za nove naročnike so v teku.

• Tudi Ameriška Domovina vabi vse tiste, ki slovenskega časopisa nimajo, da se nanj naroče.

• Storite to še danes — uživajte prijetno slovensko branje.

ŽENINI IN NEVESTE!

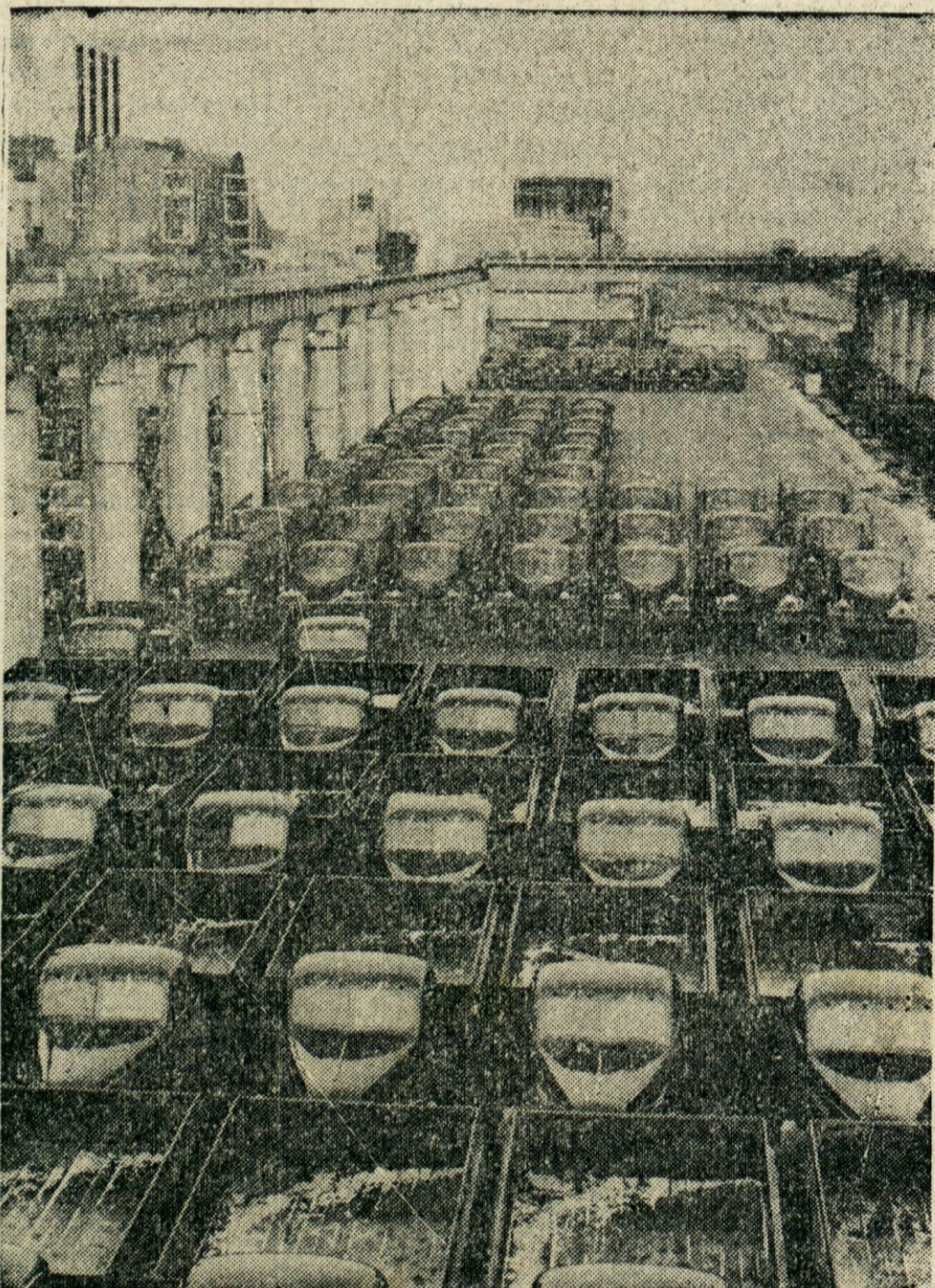
NASA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
KRASNA POROČNA VABILA
PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

HEnderson 1-0628

KITAJSKI IZDELEK — Slika kaže tovarne automobile, ki jih naj bi po uradnem besedilu pod njo bili izdelani v avtomobilski tovarni v Cang-Čunu v rdeči Kitajski. Kitajci trdijo, da so delavci predložili v tej tovarni preko tisoč izboljšanj tako v pogledu cene, kot v pogledu kakovosti vozila.

FEBRUAR						
Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

KOLEDAR društvenih prireditev

FEBRUAR

19.—Dramatsko društvo LILJA priredi Nagradno maškerao v Slovenskem domu na Holmes Avenue.

20.— Svetovidska predpustna zabava v farni dvorani. Začetek ob 6.30 zvečer.

20.—Klub slov. upokojencev v Euclidu bo slavil 5-letnico svojega obstoja s prireditvijo v SDD na Reher Ave.

20.— S.K.D. Triglav Milwaukee priredi predpustno zabavo s plesom in večerjo v cerkveni dvorani sv. Janeza na Deveti cesti. Maškare dobrodošle.

25., 26. in 27.— Slovenski športni klub priredi smučarski izlet pod vodstvom Franka Rihtarja (tel. EX 1-6545).

27.—Pevski zbor Jadran priredi svoj koncert v Slov. Del. domu na Waterloo Rd. Začetek ob 3.30 pop.

MAREC

6.— Marijih dvor Kat. boršt-narjev št. 1640 priredi letno "card party" v šolski dvorani pri Mariji Vnebovzete. Začetek ob treh popoldne.

6.— Društvo Sv. Imena pri Sv. Vidu priredi v farni dvorani zajtrk s klobasicami in omleti. Od 8. jutraj do 2. popoldne.

12.— Klub slov. upokojencev v SDD na Waterloo Rd. priredi večerjo ob 3. obletnici svojega obstoja.

13.— Slov. ženska zveza poda v SND na St. Clair Avenue koncert v korist šolninskega sklada. Nastopi slovenska pevka Marija Fishinger iz Chicaga. Začetek ob treh popoldne.

13.— Balinarska tekma v Slov. del. domu na Waterloo Road

20.—Šesti letni banket Federacije slov. narod. domov v Slovenskem domu na Holmes Av.

27.—Glasb. Matica poda v SND na St. Clair Ave. pomladni koncert. Začetek ob 3.30 pop.

APRIL

3.— Dramatsko društvo LILJA poda I. Cankarjevo dramo JAKOB RUDA v Slov. domu na Holmes Avenue.

17.— Moški pevski zbor Slovan priredi Pomladni koncert v SDD na Reher Avenue. Začetek ob štirih popoldne.

24.— Podr. št. 47 SZZ praznuje 35-letnico obstoja skupno s državno konvencijo združenih podružnic SZZ iz Ohia in Michigan v SDD na Prince Avenue.

23.—Folklorna skupina KRES priredi VECER NARODNIH IN UMETNIH PLESOV v Slov. nar. domu na St. Clair Avenue. Začetek ob 7.30. Po sporedu zabava. Igrajo "Veseli mornarji".

24.— Podr. št. 47 SZZ priredi večerjo za 35-letnico obstoja v Slov. del. dvorani na 10814 Prince Avenue. Začetek ob petih.

MAJ

1.— Oltarno društvo pri Mariji Vnebovzeti priredi banket ob 50-letnici svojega obstoja.

1.— Pevski zbor Planina poda svoj pomladni koncert v SND

na Maple Heights. Začetek ob štirih popoldne.

7.— Tradicionalna spomladanska prireditev DSPB Tabor v Slovenskem domu na Holmes Avenue.

8.— Pevski zbor Triglav poda svoj letni koncert in priredi domačo zabavo v Sachsenheim, 7001 Denison Ave.

8.— Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi materinsko proslavo v šolski dvorani. Začetek ob treh popoldne.

29.— Društvo SPB Cleveland: Spominjska sv. maša za padle žrtve zadnje vojske in komunistične revolucije pri Lurški Mariji na Providence Heights na Chardon Road v Euclidu.

JUNIJ

3.— Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ priredi piknik na svojih prostorih na White Road.

5.— Dr. H. Lobetov Spominjski sklad priredi piknik ob zaključku kampanje na Slovenski pristavi.

11. in 12.— DSPB Tabor priredi na Slov. pristavi spominjsko proslavo za padle in pobite borce komunistične revolucije v Sloveniji.

19.— Otvoritev Slovenske pristave za leto 1966.

26.—15. letni OHIO KSKJ DAN v parku sv. Jožefa.

26.— Slovenska šola priredi izlet na Slov. pristavo.

26.— S.K.D. Triglav Milwaukee priredi prvi letni piknik v svojem parku, ob Wis. cesti 36, 4M. vzhodno od Waterford. Vhod nasproti Heg Memorial parka.

JULIJ

10.— Slovenska telovadna zveza priredi telovadni nastop na Slovenski pristavi.

31.— Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti priredi piknik na Slovenski pristavi.

AVGUST

7.— Društvo Najsv. Imena fare sv. Vida priredi piknik na Slovenski pristavi.

20.— Konvencijski ples KSKJ v Slov. nar. domu na St. Clair Avenue.

21.— Sv. maša ob konvenciji KSKJ v cerkvi sv. Vida ob 11.45, po njej kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu. Popoldne piknik na prostorih sv. Jožefa v KSKJ parku na White Rd.

22.— Se začne XXVI. glavna konvencija KSKJ v hotelu Sheraton-Cleveland.

21.— S.K.D. Triglav Milwaukee priredi svoj drugi letni piknik v Triglavskem parku. Piknik je združen s kratkim športnim sporedom.

SEPTEMBER

13.— Oltarno društvo fare sv. Vida pripravi obed v avditoriju. Postregli bodo od popoldne do treh popoldne.

OKTOBER

1.— Jesenska prireditev DSPB Tabor v Slovenskem domu na Holmes Avenue.

DECEMBER

4.— Jesenski koncert pevskega zbora SLOVAN, združen s proslavo 30-letnice zborovega obstoja.

• OGLASUJTE V / AMERIŠKI DOMOVINI /

• PRIPOROČAJTE / AMERIŠKO DOMOVINO /

• SPOROČAJTE / AMERIŠKI DOMOVINI / OSEBNE NOVICE

• DOPISUJTE V / AMERIŠKO DOMOVINO /

• SPOROČAJTE PRAVOČASNO SPREMEMBO NASLOVA

• PORAVNAJTE PRAVOČASNO NAROČNINO